

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 27 maart 2018, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

Aanwezig zijn:

- J.F. Koen, voorzitter;
- J.J. Bakker, R. Bloemendaal, ir. B. Boon, mevrouw drs. D. Dekker-Mulder, P.P.G. Deneer, mr. S.W.M. Derks, mevrouw J.G. Erwich-Eisveld Bosch, mevrouw G.M.A. den Hartog-Fast, H.J.M. Hendrickx, mevrouw E.C. Kernkamp, mevrouw C. Klaver-Bouman, ir. M.K. Knevel, P.C. Kolff, mevrouw D.A.A. Nieuwzwaag, J.G.C. van Noort, dr. E.C.M. Ooms, Th.P.M. Overdeest, B.G. Paulides, M.J. Schik, A.J.L. van Sloten, F.G. Weyn, leden van de raad;
- drs. F.F. Blommers, dr. B. Doorn, L. Maat, mevrouw mr. I.M. Zweerts de Jong, wethouders;
- mevrouw drs. G. de Schipper-Tinga, raadsgriffier;

Verhinderd:

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, ik open de vergadering en ik kan me zo voorstellen dat het voor deze raad en misschien ook wel voor de mensen uit het publiek even wennen is dat we aan een heel nieuwe tafel zitten. Dat is wel een bijzonder moment, eigenlijk. Dat markeert nog meer de overgang van oud naar nieuw, zou je kunnen zeggen. Ik moet heel eerlijk zeggen: toen het van de week naar binnen kwam en al het oude eruit was, zag je wel een aantal mensen even kijken of dit wel was wat we bedoeld hadden, maar nu het er allemaal staat en vooral nu u eraan zit en een beetje kleur geeft in de stoelen, u geeft kleur, is het denk ik toch een heel goede nieuwe inrichting van deze zaal. Het markeert in ieder geval de nieuwe periode die we ingaan, maar eigenlijk is het vandaag vooral het markeren van een tijdperk dat we afsluiten. Bij het installeren van deze nieuwe inrichting zijn natuurlijk niet alleen de mensen van het bedrijf die de meubels hebben geleverd actief geweest, maar ook onze eigen ICT-mensen, om alles ook qua techniek helemaal te installeren. Dat zijn heel voortvarende mensen, zoals u weet, bij de WODV. Mensen die hard werken en naar de toekomst kijken. Die hebben het gelijk ingesteld op de nieuwe raad. Dat is natuurlijk voor de vertrekkers wel pijnlijk, want die hebben al geen pasje meer om het geluid te kunnen bedienen. Als de vertrekkers straks toch wat willen zeggen: ik heb begrepen dat er een paar reservepasjes zijn met 'inspreker'. Dan moet je die maar aan elkaar lenen, voor de laatste keer. Het spijt me, het is niet anders, maar je ziet: iedereen popelt weer om aan een volgende periode te beginnen. We hebben met elkaar de verkiezingen meegemaakt. Ik heb het vorige week vrijdag al gezegd: er zijn winnaars en verliezers. Sommigen mag ik van harte feliciteren met de overwinning, anderen wil ik vooral sterkte en goede moed wensen als het een beetje tegen heeft gezeten. Hoe het ook zij: de kiezer heeft gesproken en zo werkt democratie. We gaan vanaf donderdag weer een heel nieuwe periode in en proberen met elkaar te werken aan een zelfstandig, stabiel en gezond, ook financieel gezond, Wassenaar. Dat lijkt mij een heel mooi uitgangspunt. Dan heb ik maar alvast mijn boodschap aan de informateur meegegeven. U hebt waarschijnlijk gezien dat er vandaag een persbericht uit is gegaan dat er een informateur is aangesteld. Dat was wat mij betreft de opening.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: U hebt allemaal een agenda gekregen met een aantal hamer- en spreekstukken, maar het hoogtepunt van deze avond, ik hoop dat u het ook als u vertrekt een beetje als een hoogtepunt gaat ervaren en zien, is het afscheid van de huidige raad. Daar zijn ook de nodige gasten voor gekomen die betrokken zijn bij hun vader, moeder, zoon, dochter, man, vrouw, om dit moment ook mee te maken. Daar komen we straks vanzelf ook weer op terug. Zullen we de agenda afwikkelen zoals die voor ons ligt? Mevrouw Dekker wenst het woord.

Mevrouw **Dekker**: Ik zal proberen het zonder microfoon te doen. Ik heb even een vraag over de agenda. Dat gaat over het hamerstuk over de rechtspositie ambtenaren, wat op de agenda staat. We zijn gewend om stukken te bespreken voordat het in de raad komt, maar het verschijnen van een stuk als hamerstuk direct in de raad, dat verrast ons eigenlijk. De derde vraag is eigenlijk: waarom moeten wij daar nu nog als oude raad over beslissen? Kan dat niet wachten tot 24 april a.s., wanneer de nieuwe raad geïnstalleerd is? Kan het dan niet de weg volgen zoals wij gewoon zijn via Bestuur & Middelen en dan desnoods als hamerstuk in de raad op 24 april 2018? Dank u wel.

De **voorzitter**: Over dit punt het volgende. Dit is landelijke wetgeving. U kunt er lang in een commissie over spreken maar het is ja of ja. Er valt in die zin weinig over te bespreken, want het is het overnemen van een bestuursorgaan, hoe je de arbeidsrechtelijke positie van werknemers moet

vastleggen. Daar zit dus geen beleidskeuze of beleidsvrijheid voor de raad in, u moet het alleen formeel vaststellen. U bent werkgever van de griffie. Dat is uw enige personeel en u heeft zich wat dat betreft als raad, als werkgever te houden aan de landelijke regelgeving op het gebied van ambtenaren die in dienst zijn van de raad, net zo goed als dat het college dat vanmorgen heeft gedaan voor de medewerker van het college en het WBV-bestuur dat voor alle ambtenaren heeft gedaan, voor de medewerkers van de WBV. In die zin kan ik uw vraag niet met nee beantwoorden, want het zou natuurlijk best kunnen, maar omdat het echt een formaliteit is die verder geen inhoudelijke discussie zou kunnen hebben, omdat het gewoon rijksregelgeving is, valt er ook wat dat betreft niets aan te veranderen. Dit is gewoon wat het is. Daarom dachten wij: laat de oude raad dit doen, dan kunnen we als we dit geregeld hebben met de nieuwe raad en de nieuwe werkgeverscommissie van start gaan. Dan is het wat dat betreft rond. Dat was de redenering. U heeft van het presidium daar wel een vooraankondiging van gehad en we hebben ook van niemand uit het presidium te horen gekregen dat het niet kon, vandaar dat we de vrijheid hebben genomen om dit vandaag zo als hamerstuk te agenderen. Ja? Zijn er nog anderen die ten aanzien van het vaststellen van de agenda iets willen melden? Dat is niet het geval.

De agenda wordt vastgesteld.

3. Spreekrecht

Dan gaan we naar het spreekrecht. Ik kan u gelijk melden: daar hebben zich geen sprekers voor gemeld.

3a. Vrij inspreken

Niet van toepassing.

3b. Inspreken over agendapunten

Niet van toepassing.

4. Notulen

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de notulen. U hebt ze kunnen lezen. Ik heb geen bericht gekregen dat daar fouten in staan, dus ik stel voor die zo vast te stellen.

5. Lijst van ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan zijn we bij de lijst van ingekomen stukken. Ook daarvan zijn we gewend om dat te doen zoals het is voorgesteld, om het zo af te doen. Ik heb ook daar geen mededelingen over gekregen dat u dat anders wenst, dus ik stel voor om conform te besluiten.

De lijst van ingekomen stukken wordt conform vastgesteld.

6. Hamerstukken

6a. Vaststellen CAR-UWO

De **voorzitter**: Dan zijn we bij de hamerstukken, namelijk het vaststellen van de CAR-UWO voor het personeel in dienst van de raad. Dat zijn de medewerkers van de griffie van de gemeente Wassenaar. Aldus besloten.

6b. Instellen tijdelijke Geloofsbrievencommissie

De **voorzitter**: Het instellen van een tijdelijke Geloofsbrievencommissie. Daarvan is u gevraagd om dat als hamerstuk af te doen. Het is een tijdelijke commissie en op 24 april is de bedoeling een vaste te hebben. Dan is het in ieder geval geregeld voor de installatie van de nieuwe raad en de vergadering van 24 april. Aldus besloten.

7. Besprekingsstukken

7a. Verslag en advies van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven

De **voorzitter**: De besprekstukken. We hebben een commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven en die is gelukkig nog in functie. Die heeft twee dingen onderzocht. In de eerste plaats de wet- en rechtmatigheid van de verkiezingen, en als tweede de toelating van de verkozen en benoemde raadsleden. Ik zou graag de heer Bakker, als voorzitter van die commissie, het woord willen geven om verslag te doen van beide onderzoeken.

De heer **Bakker**: Dames en heren, u kunt mij verstaan? Ja. Mede namens de dames Nieuwswaag en Den Hartog rapporteer ik hier de bevindingen van de Geloofsbrievencommissie. Conform de daarvoor bestaande regels heeft de commissie een verslag en advies over de wet- en rechtmatigheid van de gemeenteraadsverkiezingen aan de hand van de processen-verbaal van de stembureaus en direct daarop aansluitend krijgt u ook het verslag van het onderzoek naar de geloofsbrieven over de toelating van de verkozen en benoemde raadsleden. Over het verslag van de gemeenteraadsverkiezingen kan ik kort zijn. Zelden zijn de werkzaamheden van de stembureaus zo vlot verlopen als vorige week. Alle verslagen waren in orde en er zijn geen onregelmatigheden aangetroffen. Zoals u hebt kunnen lezen in het proces-verbaal dat u ook allemaal gehad heeft op de iPad was het aantal verschillen tussen de uitgereikte stembiljetten en het aantal toegelaten kiezers zeer gering. Er was dan ook geen enkele aanleiding om daar nader onderzoek naar te doen. De commissie complimenteert de leden van de stembureaus en de ambtenaren die hen hebben ondersteund. De conclusie kan niet anders zijn dan dat zij vlot en zorgvuldig gewerkt hebben. Vervolgens heeft de commissie de geloofsbrieven besproken. Voorafgaand aan het officiële verslag en advies dat ik u zo zal voorlezen, wil de commissie daarover nog het volgende zeggen: alle gekozen raadsleden hebben de informatie aangeleverd volgens de bestaande voorschriften van deze gemeente. Zoals de Gemeentewet voorschrijft, heeft de commissie gekeken naar de formele vereisten voor het lidmaatschap zoals die er zijn van ingezetenen en de verenigbaarheid van functies. De commissie heeft geen enkele aanleiding gevonden om te twijfelen aan de juistheid van de geleverde informatie. Wel heeft de commissie zich afgevraagd of de informatie die de gemeente nu van alle kandidaten vraagt in de huidige tijd toereikend is om in alle gevallen een 100% zekere conclusie te kunnen trekken. Met name op het onderwerp verenigbaarheid van activiteiten is er ruimte voor verbetering van de gevraagde informatie. De commissie heeft de griffier daarom de suggestie gedaan om na te denken over nut en noodzaak van eventuele aanvullende informatie. Daarop is in beginsel positief gereageerd, maar ik neem aan dat de komende raad, de burgemeester en alle andere betrokken daarop nog het hunne van zullen willen vinden. Voordat ik overga tot het voorlezen van het advies van de commissie, moet ik nog twee concrete punten noemen. Tijdens de uitslagenavond ontstond enige verwarring over de zetelverdeling, omdat de PvdA in eerste instantie de kiesdrempel niet zou hebben gehaald. Landelijke media berichtten daarop dat deze partij geen zetel had gewonnen. De commissie stelt met genoeg vast dat de gemeente onmiddellijk nadat een dergelijk bericht in de lucht kwam en er enige verwarring ontstond advies heeft gevraagd aan de Kiesraad, die direct uitsluitsel gaf. Het ANP bleek de grootte van Wassenaar te onderschatten. Haar conclusie had betrekking op gemeenten met slechts 19 zetels en daarom waren haar conclusies niet van toepassing op de gemeente Wassenaar, met 21 zetels. Kortom: de gemeente heeft snel en adequaat opgetreden en zo verdere misverstanden voorkomen. Het tweede punt: bij de bekendmaking van de definitieve uitslag, vorige week, is de naam genoemd van de heer Knijnenburg, die met voorkeursstemmen voor Hart voor Wassenaar was verkozen. Men treft de naam van de heer Knijnenburg alleen niet aan op de lijst van benoemde raadsleden, omdat de heer Knijnenburg heeft besloten zijn zetel niet in te nemen. Daarvoor in de plaats treft u de naam van de heer Mulder. Voorzitter, de commissie heeft de afgelopen vier jaar haar werk met plezier gedaan. Met genoeg stel ik vast dat wij niet heel vaak aan de slag moesten. Ik zeg met genoeg, omdat dit betekent dat het verloop van de raadsleden en commissieleden relatief gering was. Dat is een goed teken en ik wens de volgende raad toe dat dit zich voortzet. Ik dank mijn collega-commissieleden, de dames Den Hartog en Nieuwswaag, de griffier, mevrouw Schipper, en de ambtelijke ondersteuning van harte voor de plezierige samenwerking. Dan ga ik nu over tot het voorlezen van het advies. Daar zitten we nu ten slotte allemaal op te wachten.

De commissie uit de raad van de gemeente Wassenaar heeft de geloofsbrieven en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen die zijn ingezonden door:

Mevrouw Bellekom-Vogels, de heer Bloemendaal, mevrouw Van Deursen-van Gool, de heer Van Doeveren, de heer Everard, mevrouw Gout-van Sinderen, mevrouw Hagen, de heer Hendrickx, mevrouw Klaver-Bouman, de heer Van der Kleij, de heer Knijnenburg, anders dan wat ik zojuist benoemd heb, dat wordt straks misschien becommentarieerd, de heer Menken, mevrouw Mulder-Jense, de heer Van Noort, de heer Ooms, de heer Paulides, de heer Ronke, de heer Schokker, de heer Van Sloten, mevrouw Weekhout en mevrouw Zweerts de Jong. U hebt gelijk: de heer Mulder staat niet op dit lijstje. Dat wordt zo vast nog aan de orde gesteld. Op 23 maart 2018 zijn bovengenoemde personen benoemd tot lid van de gemeenteraad. De commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden, waarbij ik dus toevoeg dat we niet de bescheiden van mijnheer Knijnenburg hebben bekeken, maar gezien hebben dat de

bescheiden van mijnheer Mulder ook in orde zijn. De commissie adviseert de toelating als lid van de gemeenteraad. Verder concludeert de commissie dat er geen sprake is van een ernstig vermoeden dat door één of meerdere stembureaus zodanige fouten zijn gemaakt dat zij van invloed zouden zijn op de zetelverdeling en op de benoeming van raadsleden. Daarom adviseert de commissie om deze lijst van namen, met nogmaals de correctie van de heer Mulder in plaats van de heer Knijnenburg, te benoemen als lid van deze raad. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank voor alle werkzaamheden die zijn verricht door de Geloofsbrievencommissie in de afgelopen periode. Terecht denk ik dat u uitsprekt dat het goed is dat u niet wekelijks of maandelijks aan de slag hoeft, maar dat dat tot een enkel moment beperkt is gebleven. Dank ook voor het onderzoek dat u nu heeft gedaan en het advies dat u hebt uitgebracht.

7b. Oordeel over de wet- en rechtmatigheid van de gemeenteraadsverkiezingen aan de hand van de processen-verbaal van de stembureaus

De **voorzitter**: Ik zou agendapunt 7b aan de orde willen stellen, namelijk dat u in uw oordeel aangeeft dat de verkiezingen wetmatig en rechtmatig zijn verlopen en daarmee ook de uitslag kan worden vastgesteld. Ik zie niemand daarover het woord wensen, dus daarmee is ook een belangrijk besluit genomen.

7c. Toelating van de op 21 maart 2018 gekozen leden als lid van de raad voor de periode 2018 - 2022

De **voorzitter**: Dan onder 7c de toelating van de raadsleden die aanstaande donderdag worden geïnstalleerd. Terecht nog even gecorrigeerd. Niet de heer Knijnenburg maar de heer Mulder zal voor Hart voor Wassenaar in deze raad plaatsnemen. Ook zijn stukken zijn goedgekeurd. Ik stel voor dat we dan ook beslissen tot het toelaten van de 21 genoemde personen, met de correctie die is toegepast. Ook onder dankzegging voor al het werk dat daaraan is gebeurd. U kunt daarmee instemmen? Dan is dat ook gebeurd. We gaan donderdag de nieuwe raad installeren.

8. Afscheid raad in huidige samenstelling

De **voorzitter**: Dan zijn wij toe aan agendapunt 8. Dat is gelijk het laatste inhoudelijke agendapunt. Daarvoor ga ik gebruikmaken van de microfoon, ik ga staan.
Dames en heren, we gaan afscheid nemen van een aantal raads- en commissieleden. Dat is altijd een bijzonder moment in die zin dat we ongelooflijk blij en dankbaar zijn voor de inzet van veel mensen in de afgelopen periode en voor sommigen zelfs meerdere perioden. Sommigen dragen zelfs een hele familiedynastie met zich mee in deze gemeente. Dan tegelijkertijd is het soms ook wel een moment dat ze eigenlijk wel door hadden willen gaan, maar de kiezer heeft gesproken, dus dan is het wat het is en moet men verder met andere mooie dingen in het leven. Voordat ik een aantal mensen ga noemen en daar een paar dingen bij zal zeggen, er zijn overigens ook zes raadsleden die zich hebben gemeld, zou ik toch graag van de gelegenheid gebruik willen maken om de griffie te bedanken. U zit hier allemaal en u heeft uw werk gedaan, u zit met uw iPads en met alles wat u aan informatie heeft gekregen en al die vergaderingen. Misschien bent u af en toe ook wel overladen met stukken, misschien ook wel overladen met juridische stukken. Dat is even een plagerijtje naar de griffier. Tegelijkertijd, daar kunnen we niet omheen, is het een feit dat er door de griffie buitengewoon hard is gewerkt, ook in de afgelopen periode. Het lijkt me goed dat we daar ook een moment bij stilstaan. Ik zou tot jullie een woord van dank willen spreken voor al het werk dat de afgelopen periode is gedaan met alle energie. Er zaten hoogte- en dieptepunten in en soms ook wel zoeken naar nieuwe wegen, ik ga daar verder niet over uitweiden. Ik denk dat we met elkaar proberen om in ieder geval weer de normale gang van zaken wat te herstellen. Ik denk dat we wat dat betreft ook een goede weg zijn ingeslagen. Een van de vele assistenten in deze gemeente is natuurlijk onze Ingrid en die zal namens u als raad de griffie bedanken met een mooi boeket bloemen. Marlies, Nina en Geertje, zij zijn ondersteunend voor de raad.
Dan de raadsleden. Dat doe ik op willekeurige volgorde.
Ik begin met Paul Deneer. Vier jaar raadslid geweest. Nadrukkelijk aandacht voor Avalex en dan moet gelijk van mijn hart: ik was natuurlijk met u allen bij het Wassenaardebat van De Vrienden. Je ziet het ook in omliggende gemeenten: afvalinzameling is echt een groot issue. Ik moet zeggen: het systeem waarover hier gepraat wordt en waar voor en tegen actiegevoerd wordt is in de gemeente waar ik woon en de gemeenten eromheen al jaren geleden ingevoerd, ook zonder enige inspraak. Het werkt uitstekend, kan ik u zeggen, dus u kunt het als een heel groot probleem zien, maar als je het eenmaal hebt, denk je: prima. Avalex is een verhaal apart. Soms zeg ik ook wel eens tegen het college: als afval inzamelen bij ons al een probleem is, dan ben je blij dat je geen raadslid in Napels bent of zo. Dan hebben we gelukkig geen echte grote problemen. Desondanks,

het is een bedrijf en dat bedrijf moet goed gerund worden. Daar zitten milieuaspecten aan en u heeft zich daar zeker hard voor gemaakt. Ook met Grip op Grondstoffen voor Wassenaar, ook een beetje geestelijke vader achter het instellen van de klankbordgroep Afval. Dat is ook wel een eretitel. Maar goedlachs en altijd goedgehumord. Op een heel plezierige manier heeft u altijd uw werk gedaan en daarvoor wil ik u buitengewoon hartelijk danken. Ik laat het even zien: alle vertrekkende raadsleden krijgen deze roemer. Dit zijn speciale roemers en deze worden de glasfabriek in Leerdam gemaakt. Ze zijn behoorlijk wat waard. Roemers stammen uit de Middeleeuwen. Daar werden ze gemaakt voor het Hoogheemraadschap. Er zijn nog Hoogheemraadschappen waar dat zelfs traditie is: als je dan lid werd of als gast werd ontvangen moest je ad fundum het glas leegdrinken. Het waren soms hele grote glazen kan ik zeggen. Soms ook van ander materiaal. Maar gebruik deze vooral niet te veel, om in de Wassenaarse traditie te vervallen voor de goede orde, vooral als een sierobject in de kast of op de schoorsteen, als een mooi aandenken voor de jaren dat u voor de gemeente Wassenaar in de gemeenteraad heeft gezeten. Alle vertrekkende raadsleden krijgen dus een prachtige roemer van de Glasfabriek uit Leerdam.

Dan de heer Bakker. Een buitengewoon charmante man en niet alleen dat, maar hij heeft wel de kastanjes uit het vuur gehaald op sommige momenten, als voorzitter van de raadscommissie Mens & Maatschappij. Hoewel die eigenlijk vrijdagmorgen vergaderden, werd het af en toe op woensdag nog eens over gedaan. Hij was ook voorzitter van de Agendacommissie. Dat was een typisch Wassenaars fenomeen, dat we bij uw vertrek ook gelijk hebben afgeschaft. U bent daar rouwig om, maar ik wat minder. U was, en dat hebben we net ook gezien en gehoord, voorzitter van de Geelofsbriefcommissie, maar ook heel belangrijk, dan gaat het echt over de inhoud, ook onderdeel en lid van de Strategiegroep Valkenburg. Valkenburg, dat gaat over het oude vliegveld, is een van de grote majore projecten waar we de komende jaren samen met Katwijk maar ook met de provincie, met het Rijksvastgoedbedrijf en andere grote spelers onze tanden in moeten zetten om dat goed voor elkaar te krijgen. U hield zich daarmee bezig, ook als het gaat om burgerparticipatie, maar juist die processen en projectgerichte aanpak rond die ruimtelijke ordening en die ruimtelijke en fysieke aspecten van het gemeente zijn, met alle verbonden partijen die daarbij betrokken zijn, dat had uw aandacht en uw warme belangstelling. Daar hebt u zich enorm goed voor ingezet. Zeer veel dank daarvoor.

Dan kom ik bijna bij uw buurvrouw, mevrouw Erwich. Ik zeg niet vanwege uw mogelijke leeftijd, maar een soort Heintje Davids, u kwam en u ging en u kwam en u ging. U bent een bijzonder mens omdat u buitengewoon intelligent over allerlei dingen kunt meedenken. U was ook lid van de Auditcommissie, voorzitter van de begeleidingscommissie van de bestuurskrachtmeting. U hebt ook een geweldige ervaring als onderzoeker bij de Algemene Rekenkamer en u staat bekend om uw enorm droge humor. De verwachtingen straks zijn zeer hooggespannen, aangezien u zich heeft aangemeld als spreker. U was soms ook wel, heb ik begrepen, een kritisch volger van wat er in dit huis gebeurt. Als het over de groencompensatie gaat, de Amerikaanse ambassade of de Financiële Verordening, de werkorganisatie, de WODV: af en toe was u ineens te vinden als het op bepaalde momenten spannend werd. Dan was het mevrouw Erwich die zichtbaar was. De laatste keer dat u hier kwam, toen was u even nodig. Er moest heel snel tussen de bedrijven door geïnstalleerd worden. U weet het vast nog wel, want u heeft de griffie daar vaak aan herinnerd: het moest zo snel dat u op dat moment geen boekje bloemen kreeg, terwijl ieder nieuw raadslid aan het begin bloemen krijgt. Dus we hebben iets goed te maken; u krijgt nu uw bloemen. U krijgt ze van Geertje. U vindt het toch nog wel leuk, mevrouw Erwich?

Dan gaan we naar mevrouw Dienne Dekker. Ik kreeg schrik toen je bij het vaststellen van de agenda het woord vroeg. Ik dacht: gaat ze nu het finest hour toch nog een beetje.... Maar goed, het kwam goed. Wij kennen elkaar helemaal niet en wij zagen elkaar met de andere fractievoorzitters in een hotel in Leiden ergens in december, toen wij met elkaar kennisgemaakt hebben, de fractievoorzitters met mij en ik met u. Bij het weggaan zei u wat moederlijk: het komt wel goed. We gaan zien of dat zo is. Jij gaf mij in ieder geval moed, als ik jij mag zeggen op dit moment. Ik heb je in korte tijd wel leren kennen als iemand met hart en ziel voor het openbaar bestuur. Natuurlijk niet alleen in Wassenaar, want je hebt een staat van dienst die tot ver over de grens van Wassenaar reikt en op allerlei belangrijke plekken heb je een rol gespeeld, ook in de provincie. Je was natuurlijk ook heel erg betrokken bij de vorming van de Metropoolregio. Daar zat spanning tussen de provincie en de actie van burgemeesters van Rotterdam en Den Haag, die natuurlijk een beetje de vaders zijn van de Metropoolregio. Jij stond, heb ik begrepen, in die fase nog aan de kant van de provincie die het allemaal nog wel heel spannend vond, zo een tussenlaag tussen niveau 2 en 3 in, als ik het zo mag stellen. Inmiddels is de provincie bekeerd, ik hoop dat dat voor jou ondertussen ook geldt, als het gaat om de Metropoolregio. Want de provincie doet nu net alsof het hun Metropoolregio is. Daarmee is het uiteindelijk toch een beetje goed gekomen. Maar goed, jij hebt daar natuurlijk je scherpe bestuurlijke blik over, pas toch op met al die tussenvormen. Overigens bestaat het nu natuurlijk uit duizenden tussenvormen, al was het maar vanwege alle verplichte regionale samenwerkingen die we moeten in het kader van de decentralisatie. Een soort tegenovergestelde boodschap van het Rijk naar de gemeente: je moet het decentraliseren naar de ge-

meente maar je moet het wel regionaal doen. Daarmee is het een beetje dubbel. In die zin zijn wij een netwerkoverheid geworden die op allerlei manieren ingewikkeld met elkaar bezig is. Het houdt ons bezig, het houdt ons van de straat, maar jij hebt daar altijd een heel eigen, goede en positieve rol in gespeeld. In jouw fractie, die hield je toch ook wel terug, terug even naar Wassenaar, je bent ook van ons, je bent ook van Wassenaar, kortom, wij staan met elkaar voor Wassenaar. Dat deed je ook in het presidium en ik wil je daar ook voor bedanken. Bedankt voor je hartelijke woorden toen ik kwam.

Mark, je buurman. Begin ik met het positieve of begin ik met het feit dat ze het soms een beetje lastig vonden dat jij ook in de club zat. Ik begin met het positieve en dat andere snap ik ook wel een beetje. Jij ging echt voor Valkenburg. Dat was een van de dingen waar jij buitengewoon veel belang aan hechtte, maar misschien nog wel meer aan zuiver openbaar bestuur. Je vindt dat we transparant moeten zijn, dat we open moeten zijn, dat we zorgvuldig en zuiver moeten handelen. Daar sta jij voor. Soms had je het er ook wel moeilijk mee, zoals toen het bijvoorbeeld over de bestuurskrachtmeting ging. Daar moesten we met zijn allen openbaar over praten, wij hebben er onlangs ook nog even samen over zitten praten, hoe jij daarin zat en hoe jij je daarin voelde. Je hebt daar op zich natuurlijk een punt. Ik ben het voor een deel ook met je eens. Je merkt ook wel, je hebt er de laatste keer ook nog wel wat van gezegd, dat we transparanter moeten werken en dat dat hoort bij modern openbaar bestuur. In die zin kan ik heel erg met je meegaan. Geen achterkamertjes, geen vertrouwelijke en al helemaal geen geheime stukken. Dat doen we alleen met kernwapens. Een plagerijtje van mijn kant. Maar jij ging voor kwalitatief goed openbaar bestuur. Soms kreeg je je zin, soms ging je een beetje tegen de stroom in. Dat was niet altijd makkelijk voor je eigen club, zeker als je niet met je eigen fractie meestemde. Je bent niet altijd even populair als je als enig CDA-lid met Ben Paulides meestemt. Soms heb je toch dit soort raadsleden nodig die de helderheid, hun standpunten en hun positie beter willen markeren dan een ander. Ik wil je daar dan toch voor bedanken. Het ga je goed.

Bart Boon. Ik ga gewoon door. Bart. Je staat op het lijstje van vertrekkers, maar ook wel een beetje apart. De kans lijkt me groot dat je hier over een paar weken gewoon weer zit. We weten nog niet hoe het loopt. Vandaag nemen we toch afscheid. Ook jou heb ik leren kennen als iemand die echt ruimtelijke ordening in zijn genen heeft, in zijn vingers. Het is ook je vak. De gemeente Midden-Delfland. Ongetwijfeld ook met een hele geschiedenis daarvoor. Je kent het vak en kunt het dan ook kritisch beoordelen, je volgt het en geeft ook suggesties en verbeteringen. Hoe kan het ook anders, als je dat in een andere gemeente vanuit je rol als ambtenaar doet. Dan is het ook prachtig dat je dat hier komt doen. Tegelijkertijd, in een heel andere rol was je ook actief in de Werkgeverscommissie. Dat was soms ook bijzonder om mee te maken. Je zat ook in de commissie Valkenburg, de structuurvisie. Dat was een belangrijk product dat afgelopen periode is ontstaan. We staan nu aan de vooravond om dat product uit te bouwen tot een omgevingsvisie. Dat is een proces dat we in moeten gaan, maar er is nu een goede basis gelegd in de structuurvisie om uiteindelijk nog breder met elkaar vast te leggen wat Wassenaar nu is en wat we willen zijn als Wassenaar. Ik zal niet zeggen 'wat Wassenaar wil'. Dat is wel waar we de komende tijd met elkaar in gaan, met alle discussies erbij over een zelfstandig Wassenaar. Uiteindelijk gaat het om de inhoud van wat deze gemeente wil zijn en jij draagt daar al vele jaren je steentje aan bij. Omdat je mogelijke vertrek eigenlijk een beetje onverwacht was, moeten we over sommige dingen nog eens later praten. Je bent een goede debater. Hoe het verder gaat met Bart Boon en Wassenaar zullen we zien, de komende tijd. De laatste zin die voor mij opgeschreven is: Bart Boon wist echter drommels goed wat Wassenaar wil.

Dorine Nieuwzwaag. Acht jaar in de raad. Wat staat er direct achter? Lang leve de lol. Dat blijkt al wel. Maar een raadslid zit er niet alleen voor de lol natuurlijk, ze moet ook nog een beetje werken af en toe. Het Sociaal Domein en misschien wel die vrijdagmorgen, dat was toch een schaduwcommissie op het Sociaal Domein waar ik overigens niet denigrerend over doe want de werkgroepen en subcommissies zijn vaak heel erg nuttig om voorbereidend werk te doen om uiteindelijk op het moment dat je echt moet besluiten in commissie en raad veel meer beslagen ten ijs te komen dan als je het in de grote groep gooit. Heel goed betrokken op het Sociaal Domein, meer haast nog met mensen, instellingen, organisaties die werken aan de sociale infrastructuur van deze gemeente. Dat is in deze gemeente heel hecht, een van de grote dingen van Wassenaar is die enorm uitgebreide en diepe sociale infrastructuur waar ook vanuit deze raad en ook door alle wethouders, maar sommigen in het bijzonder, buitengewoon hard aan gewerkt is, ook met heel veel goede ambtenaren, want ook juist in het Sociaal Domein zitten heel goede mensen in Voorschoten voor onze gemeente te werken. Dan staat er nog een grappig verhaal. Ze heeft het hart op de goede plaats. Dat is op zich niet grappig, maar wel heel mooi. Kon wel ook zomaar uitvallen, maar dat vergaf je Dorine gelijk. Maar o wee, als je Dorine schreef met -ien op het einde. Dan kreeg je de wind van voren. Ik lees het u nu voor, dat begrijp je. En wat vind je van de tweestrijd over wie er nu de initiatiefnemer van het mobiele toilet was? Het gaat echt over grote dingen in de Wassenaar-se politiek. Als ik het zo inschat, gaat die strijd nog jaren door. Dank je wel.

Boet Derks. Ook acht jaar in de raad gezeten. Net als bij Dienne maakte je je ook hard en druk om de MRDH en alles wat eromheen zat, maar ook, om maar een heel ander ding te noemen, over Duinrell en de Amerikaanse ambassade. Toch wel belangrijke dingen. Een dossiervreter. Hij keek wel achter de komma's, alle tachtig pagina's, lekker in het weekend doorlezen. Dat deed je. Je was bezig met het proces zelf als onderdeel van de huishouding van de raad en alles wat daaraan vastzit. Ook op het gebied van ICT heb je het een en ander gedaan, tot en met waar we nu op zitten. Kunnen we jou de schuld geven van de kleur en dat soort dingen? Dan hebben we dat ook gehad. Ik begrijp ook dat jij verantwoordelijk bent voor deze geluidsinstallatie? Goed. Voor alles wat je hebt gedaan, zeer veel dank.

Eva. Naast de acht jaar dat je hier zit, is het natuurlijk sowieso al prachtig dat je vader en moeder er zijn, je ouders, dat je kinderen er zijn. Tegelijkertijd een mooie periode en ook wat bizarre momenten meegemaakt, laten we heel eerlijk zijn. Je zou toch maar D66-fractievoorzitter zijn en er is van alles gebeurd. Ik ga het niet pijnlijker maken dan het is. Je hebt wel een lastige periode meegemaakt en je stond er soms wat alleen voor toen, in die fase. Tegelijkertijd ben je als raadslid ook heel actief bezig geweest ook met die sociale infrastructuur, met sport, met jeugd, met onderwijs, al dat soort belangrijke dingen. Misschien ook wel uit betrokkenheid bij je eigen kinderen en hoe leefde je op in Wassenaar. En wat heb je niet of wat zou je willen. Tegelijkertijd heb je gevochten voor een goede plek binnen de coalitie, zeker ook in de laatste periode. Ook daar zaten soms wat problemen in als het om je eigen wethouder ging. Uiteraard niet degene die nu zit. Ook daar heeft natuurlijk een wisseling plaatsgevonden. Jij was nog een voorstander van Talentum, om geld te geven aan alle jeugdprojecten. Ik heb vandaag nog eens begrepen dat het nogal wisselend is of iedereen daar enthousiast over is. Het waren soms tropenjaren en af en toe een kwartiertje later komen, ach, dat moet ook kunnen. Zeer veel dank. Terecht dat je straks ook die roemer hebt om toch met plezier terug te kijken met af en toe een glaasje wijn erbij. Dank je wel.

Merijn Schik. Vier jaar. Heerlijke droge humor, staat erbij. Altijd een grapje, vooral woordgrapjes. Dat was terug te horen in allerlei bijdragen. Maar je hebt een belangrijke invloed gehad op het tot stand komen van het Erfgoeddossier. Hetzelfde geldt ook voor de ontwikkelingen rond de haven. Dat heb je toch tot een goed einde gebracht. Zeker het Erfgoeddossier is een prachtig eindproduct dat net voor de eindstreep ook door u als raad is vastgesteld. Daarnaast zat je in de Auditcommissie. Het is altijd belangrijk om over de schouders mee te kijken als het om de financiën gaat. Je bent werkzaam in de gemeente Den Haag. Er staat bij dat dit de reden is waarom je Wassenaar voor gezien houdt. Ik weet niet of dat helemaal zo is, het kan natuurlijk ook zo zijn dat Wassenaar straks toch bij Den Haag komt. Ik weet niet of dat zo bedoeld is. In ieder geval gaan we daar natuurlijk niet van uit. Zeer veel dank en succes in het Haagse, weer.

Fred Weyn. Registeraccountant en natuurlijk ontzettend handig om die in de Auditcommissie en de subcommissie Planning & Control te hebben. Altijd goed om mensen die verstand van zaken hebben mee te laten kijken en denken. Ook daarvan hoorde ik dat sommige mensen zeggen dat het slecht gaat met de financiën in Wassenaar en dat er mensen zijn die zeggen dat het heel goed gaat met de financiën in Wassenaar. Ik denk dat de waarheid misschien meer bij het laatste ligt dan bij het eerste. Laat ik gewoon voor mezelf spreken, ik ben niet zo somber over de financiën van Wassenaar. Laten we het daar maar op houden. Het is wel goed dat je betrokken was als commissielid en daarmee je ervaring en kennis blijft inzetten, zeker voor de financiële achtergrond van de gemeente. Want dat blijft natuurlijk een kritische factor. Hoe ga je als gemeente Wassenaar om, in de tijd dat we een WBV hebben, in je controle, in je relatie. Maar ook hoeveel ruimte geef je de directie en het bestuur van de WBV om hun eigen broek op te houden en hun exploitatie te doen. Of gaan we tot de laatste komma in de raad zitten? Ik maak me wel zorgen over hoe het nu gaat, wat mij betreft zou het iets anders moeten en ik hoop dat we daar straks ook in de nieuwe raadsperiode, de volgende raad een discussie over kunnen hebben om te kijken of we die organisatie niet iets meer eigen vrijheid kunnen geven om gewoon als bedrijf te kunnen functioneren. Daar komen we op terug en jij zit daar vast dan weer bij, al is dat dan wellicht als commissielid.

Dan Pieter Kolff. Ik moet toch met iets bijzonders beginnen. Jouw opa zat in de raad van Wassenaar. Dat is heel lang geleden, dat is nog ver voor de VVD zal ik maar zeggen. Jouw opa zat in de raad van Wassenaar voor de lijst Kolff Nationaal Herstel. Kies Kolff Lijst Nationaal Herstel. Dat was als ik het goed heb begrepen lijst 2, toen. Daarmee bedoel ik niet een kleine partij, nee, lijst 2. Het was een belangrijke partij blijkbaar die in de tijd voor de oorlog vermoed ik al in Wassenaar actief was. Dan heel veel later zit jij nu hier in de Wassenaarse politiek. De lijst Nationaal Herstel is niet meer aan jouw naam verbonden, maar het is nu GroenLinks. Je hebt je wel geweldig daarin geprofileerd en samen met Aart en Norga een ander geluid laten horen dan dat er was. Zelfs in de laatste periode met een wethouder. Het is heel bijzonder dat ook vanuit GroenLinks, naast duurzaamheid en milieuvraagstukken, als het om goed, transparant bestuur gaat, en over klimaat en allerlei dingen die ook belangrijk zijn. Het was bijzonder dat jullie vier jaar geleden twee zetels haalden. Dat zou je zo kunnen zeggen. Jullie zaten er nu niet eens zo ver van af, maar het is nu weer een beetje back to normal. Wat mij betreft hadden jullie die tweede best mogen hebben, maar dan zou ik die van een andere partij af moeten halen en daar ga ik niet over, dat doet de kiezer. Jullie zijn

gewoon weer terug op één. Maar dat betekent dat we vandaag van jou als raadslid afscheid nemen. Ook voor jouw inbreng en alles wat jullie samen hebben gedaan zeer veel dank. Ook dank, dan ga ik iets algemener spreken, aan alle commissieleden. Niet ieder commissielid is er vandaag, maar ook oude commissieleden stoppen vandaag. Er zullen een aantal terugkomen, maar er zullen ook een aantal nieuwe komen, aanstaande donderdag. Zeer veel dank voor uw inzet. Ik weet niet welke commissieleden er zijn. Zeer veel dank als jullie niet terugkomen. Als u wel terugkomt, gaan we gewoon weer samen verder. Alle vertrekkende commissieleden krijgen dat prachtige boek van Prins Frederik. Dus niet de roemer, maar een ander cadeau om te herinneren aan de periode dat je als commissielid hebt bijgedragen, aan de periode dat je in commissies hebt meegeacht over tal van onderwerpen en hebt mee vergaderd. Het is werkelijk een kostbaar bezit, dat prachtige boek van Prins Frederik. Het is gebonden aan De Paauw en aan het prachtige paleisje, maar ook aan de hele geschiedenis van Wassenaar en zeer de moeite waard om als herinnering te bewaren aan de tijd dat u commissielid was.

Dan heeft u ongetwijfeld gemerkt dat ik een tweetal mensen nog niet heb genoemd. U moet het me niet kwalijk nemen, ik kan er ook helemaal niks aan doen, maar het zijn twee CDA'ers. Ik begin met de man. Dames gaan voor, maar in dit geval denk ik: we moeten eerst stilstaan bij het einde van een dynastie. De dynastie Overdevest. Het is geweldig dat je moeder, mevrouw Overdevest er ook is, want uw man heeft twintig jaar in deze raad gezeten. Vervolgens heeft uw zoon Theo die lijn voortgezet, twaalf jaar lang. Dat heb je met passie en liefde voor Wassenaar en het openbaar bestuur gedaan. Je vader ging je voor en die nam op 13 maart 2006 afscheid. Hij was iemand die de aandacht op zich wist te vestigen. Je vader was wel een van de gezichten van het Wassenaars bestuur, ook zonder dat hij dat wilde. Zijn optreden was spontaan, maar niet altijd even praktisch misschien, of diplomatiek verantwoord. Maar soms moet je, dat zei ik ook net tegen Mark, even net iets minder diplomatiek zijn om echt je punt te maken. Als iets in de ogen van jouw vader, Theo, belangrijk was, dan ging hij er ook echt voor. Hij dook erin, zelfs als het helemaal niet zijn portefeuille was. Hij vond dat hij op alles aanspreekbaar moest zijn en voelde zich ook verantwoordelijk voor alles dat met Wassenaar en de Wassenaarse politiek, de Wassenaarse samenleving, te maken had. Hij was bollenkweker in hart en nieren. Dan behoort je niet gelijk tot Wassenaar-Zuid, maar ook dat is Wassenaar, dat is natuurlijk wel het heel mooie van deze gemeente. Echt een agrariër. Hij zette zich in voor natuur en landschap, ook dat was zijn ding. Dan zit je in Wassenaar natuurlijk ook goed. Jij, Theo, kreeg dankzij de naam en faam van je vader in 2006 gelijk al veel voorkeurstemmen. Overdevest, dat moet toch wel in Wassenaar in de raad zitten. Dat gebeurde in 2010 en 2014 ook. Waarom ze bij het CDA zo stom zijn om jou niet weer op de lijst te zetten, dan had hier de hele rij vol gezeten. Maar goed, je moet een keer. Ook jou lag je portefeuille je, net als je vader, aan het hart. Als het om ruimtelijke ordening gaat, de buitenruimte, de fysieke infrastructuur. De boeren, de agrarische stand. Maar ook welstand, de schoonheid van de fysieke uitstraling. Erfgoedbeleid, maar ook heel praktische dingen als riolering, verkeersveiligheid, verkeersprojecten. Je was ook lid van de Rekenkamercommissie. Ook van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden. Lid van de Structuurvisiecommissie. Plaatsvervangend lid van de Rekeningcommissie van de GGD Haaglanden. Je was ook niet van 'ik doe alleen de leuke dingen in Wassenaar'. Je zette je ook echt bestuurlijk in voor dingen die verder gingen dan deze gemeente. Ook buiten de raad van Wassenaar was je actief. Buurtverenigingen, andere organisaties, brandweer, de vrijwilligers. Nieuwjaarsreceptie van de brandweerkazerne. Ook daar was je aanwezig, ook als vriend van het Brandweermuseum. We hebben nog wel gegoogeld of we nog iets konden vinden, maar veel meer dan dat was er niet. Je vrouw zei dat ze het jammer vond dat deze dag er was. Misschien toch wat leuke dingen doen, een bloemetje voor je vrouw kopen Theo. Misschien was je meer uitgesproken dan je vader, maar dat past misschien ook weer bij de tijd van toen en nu. Je bent wel altijd iemand geweest die zich met hart en ziel voor Wassenaar en de Wassenaarse samenleving heeft ingezet. Kortom: een echte Wassenaarder met hart en ziel voor dit prachtige dorp en voor de mensen die in deze mooie gemeenschap leven en met heel veel vertrouwen van de kiezers iedere keer weer terugkomen. Je hebt de naam hooggehouden, de partij hooggehouden, het gemeentebestuur hooggehouden en dat is zeer te prijzen. Twaalf jaar volksvertegenwoordiger. Het is dan ook een grote eer voor mij, u voelt hem aankomen, dat het Zijne Majesteit heeft behaagd om jou, dat heb ik nog nooit eerder op papier zien staan, dat er dan een doopnaam komt, maar in dit geval is het zo, Theodorus Petrus Marinus Overdevest, te benoemen tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ik kom graag naar je toe om de versierselen op te spelden.

Dan is er nog iemand die na twaalf jaar deze raad gaat verlaten. Dineke den Hartog. Net als Theo, jouw partijgenoot, icoon van het CDA. Meer dan icoon van Wassenaar, van vele vrijwilligersorganisaties, van de gemeenteraad van de afgelopen twaalf jaar, raadswerkgroep Sociaal Domein, commissie Bestuur & Middelen voorgezeten, mijn redder in nood in de afgelopen elf weken wat dat betreft samen met Dienne. Inzet die al in 1982 begon voor het onderwijs, secretaris van de vereniging PCOB. Steunfonds de Spinbaan. Bestuurslid van de Schooladviesdienst en daar kwam de Openbare Bibliotheek bij, waar vooral de nieuwbouw heel veel tijd heeft gekost. Het is fantastisch mooi geworden. Alleen dat al is een enorm compliment waard. Ik heb het pas nog mijn oude

woordvoerder uit Breda laten zien, die was bij mij te gast. Je moet een ding zien zei ik: we lopen even naar de bibliotheek. Cultureel Overleg Wassenaar, daar heb je ook in gezeten, en in 2006 werd je geïnstalleerd als raadslid voor het CDA. Maar ondertussen gewoon eten rondbrengen voor Tafeltje Dekje, maaltijden. Contact met allerlei ouderen in Wassenaar. Pastoraal medewerker voor de Protestantse gemeente en voorzitter van de vrouwenafdeling van het CDA in Zuid-Holland. U bent echt op alle terreinen van dat sociale domein, van die sociale infrastructuur, zoals ik het vaak noem, actief geweest en nog steeds actief, want Dineke stopt niet. Misschien iets meer tijd voor de kleinkinderen. Je hebt je op allerlei terreinen ingezet. Ook als lid van het stembureau. Dat mag natuurlijk nu niet meer. Als buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Wie wil er nu niet door Dineke getrouwd worden? Af en toe op vakantie gaan, dat zat er nauwelijks in. Honderden werkbezoeken, bij iemand die het verdient, wat je in de krant las of bloemen uitdelen aan vrijwilligers van het Brandweermuseum, vriend van het museum natuurlijk ook nog, vanzelfsprekend. Die balans tussen politiek, werk en privé ging je misschien niet altijd even makkelijk af. Boudewijn, je man, en je kinderen Tanneke, Fieke en Wietse zagen hun moeder altijd maar rennen en actief voor iedereen en allemaal. Is ze er nog? De kleinkinderen Mick en Amy. Je kent ze nog? Ze had eigenlijk liever vaak willen logeren. Maar dat neemt niet weg dat je ongelooflijk trots op ze bent en dat zij trots op jou zijn als moeder en als oma, die zoveel doet voor de gemeenschap, voor de samenleving, voor Wassenaar en voor mensen vooral. Ook voor het bestuur van het CDA en het college. Het bestuur en het college zijn je buitengewoon erkentelijk voor alles wat je hebt gedaan. Nu had je al zo een lintje. En toen? Toen hebben wij als college een besluit genomen. Ik doe het met heel veel plezier, het college heeft besloten om jou de erepenning van Wassenaar uit te reiken. De erepenning is helemaal van zilver en is speciaal gemaakt, met natuurlijk de naam van Dineke den Hartog-Fast. Prachtig. Het is je van harte gegund. Er hoort natuurlijk een oorkonde bij. Dat was voor dit moment mijn bijdrage, maar er heeft zich een aantal sprekers gemeld. Ik heb op mijn lijstje een zevental sprekers staan en ik ga ze gewoon maar af op de volgorde zoals die op mijn lijstje staat, als u dat niet erg vindt. De eerste die van mij het woord krijgt was nog aan het schrijven, zie ik. Eva Kernkamp, aan jou het woord.

Mevrouw **Kernkamp**: Dank u wel, voorzitter. Allereerst natuurlijk mijn felicitaties aan mijn collega-oud-raadsleden, die een mooie erepenning en een lintje hebben gekregen. Dat ten eerste. Na acht jaar voelt dit eigenlijk wel weer een beetje als maidenspeech, dus ik hoop ook dat jullie niet interrumperen, want dat hoort niet bij een maidenspeech, ook niet bij een afscheidsspeech. Allereerst wil ik vanaf deze plek mijn ouders en mijn kinderen van harte welkom heten. Mijn ouders waren bij mijn installatie en wat mooi dat zij nu ook bij mijn officiële laatste vergadering zijn van de gemeenteraad. Zij hebben mij geïnspireerd me verkiesbaar te stellen en actief te zijn in de politiek, dus ik ben heel blij en trots dat ze hier vanavond ook zijn. Uiteraard ook mijn kinderen, die in de afgelopen jaren veel van de politiek hebben meegekregen, gewild of ongewild. Voorzitter, mijn eerste raadsvergadering kan ik me nog heel goed herinneren. Dat was namelijk direct een vuurdoop. Heel blij, twee zetels in de raad, maar nog geen college benoemd, zat ik in mijn eentje omdat toenmalig lijsttrekker en toekomstig wethouder Fred Sanders gestrand was in Cuba door een vulkaanstoring in IJsland. Ik mocht direct het coalitieakkoord verdedigen en werd gedwongen me snel in te werken in het politieke spectrum en mijn rol in de gemeenteraad. Gelukkig maar, want de vergadering daarna was ik al fractievoorzitter. De enige vrouw, overigens, toen. Die eerste periode was heel bijzonder. Zoals vaak gezegd ben ik opgegroeid met het D66-gedachtegoed maar het is toch echt anders om dat in de gemeenteraad naar voren te brengen op verschillende dossiers. Zeker als je dan ook nog moet omschakelen van ambtelijk naar bestuurlijk denken. Ik heb me in ieder geval in eerste instantie gestort op ruimtelijke ordening, met name de bestemmingsplannen en de invoering van de WABO, en veel met D66'ers gesproken, ook voor de raadsperiode, om de continuïteit te kunnen garanderen en zo uiteraard mijn eigen koers te kunnen bepalen, want het is nooit slecht om te leren van je voorgangers. Dat moest ook wel, want het waren roerige politieke tijden met wisselingen in de eigen fractie, vreemde persoonlijke aanvallen op raadsleden en college en heel veel debatten, Avalex werd al genoemd, financiën, de Metropoolregio en uiteindelijk ook het aanstellen van wethouders van buitenaf. Ook in die periode vond ik het belangrijk, het werd ook al even genoemd door de burgemeester, dat de rest van de gemeenteraad enthousiast werd voor een brede school. Kinderen moeten immers op cognitief, creatief, sociaal en sportief gebied op school worden ontwikkeld. Ik zie de meeste raadsleden me al herhalen, die kennen mijn riedeltje onderhand wel. Overigens is dat niet alleen ingegeven door het feit dat ik zelf moeder ben en kinderen heb, daar kan het niet alleen uit voortkomen. Ik wilde een echt progressief-liberaal geluid laten horen. Ik was toen volgens mij de jongste van de raad, dus er moest ook echt wel wat meer jeugdige klank in de raad naar voren komen. Het Talentum is hier wel mooi invulling van, maar de droom is toch die ene school met voortijdse, tussentijdse en naschoolse opvang, gericht op de brede ontwikkeling van het kind. Ik draag dit belangrijke dossier graag over aan de nieuwe gemeenteraad. Ik zie Meindert in het publiek zitten. Niet van mijn partij, maar wel mede-fractievoorzitter in die heel belangrijke eerste periode. Ik heb ongelooflijk veel van jou geleerd en ik vond het altijd

heel leuk om te zien dat wij met name in de algemene schouw vaak op één lijn bleken te zitten, behalve over de opening van de winkels op zondag. Verder zaten we erg op een lijn en ik ben blij dat we nog steeds contact hebben. In de tweede periode stond met name het herstel van de politieke verhoudingen centraal en met voor het eerst drie zetels in de gemeenteraad mochten wij ook als coalitie daarmee aan de slag. In het akkoord was dit herstel een belangrijk thema, maar ook andere punten van het verkiezingsprogramma van D66 zijn in het coalitieakkoord verwerkt. Ik ben trots op de impuls van sport en sportvelden, aandacht voor de jeugd, dwarsdoorsnijdende thema's als duurzaamheid en klimaat en de vrije keuze van de winkelopening op zondag tussen 12.00 en 18.00 uur. Uiteraard ben ik trots op het team met wie ik dit heb mogen uitvoeren en met wie ik heb samengewerkt. Allereerst uiteraard Fred, die er zeker geen gewoonte van heeft gemaakt mij in de steek te laten en zich al 27 jaar inzet voor de gemeenteraad van Wassenaar. Dat is als raadslid. Daarnaast is hij ook nog wethouder geweest, bestuurslid, hij is de laatste periode burgerraadslid geweest en vaste schrijver van onze stukjes in de krant, die soms wat kritisch waren. Dan gaven we er gewoon weer een twist aan, maar altijd de spijker op de kop. Veel dank daarvoor. Dan Merijn, die zich heeft ontwikkeld tot drijvende kracht van ruimtelijke ordening en economie. Ongelooflijk dat jij nog niet bij mijn ministerie bent aangesteld, met al je diplomatieke vaardigheden. Zeker hoe je iedereen meenam in het voor ons zo belangrijke dossier van het havengebied. Ik hoop dat ook dat iets is wat wij door kunnen geven aan de nieuwe gemeenteraad, maar ook Avalax en Valkenburg, uiteraard. Last but not least, Ritske. Als er iemand iets weet over het Integraal Huisvestingsplan, decentralisatie van de zorg, verordening en Gemeentewet, dan ben jij het wel. Dus mensen, leer daar vooral van. De nieuwe raad mag heel blij zijn met al je kennis en ik wens je dan ook alle goeds in de nieuwe samenstelling. Je mag me ook altijd bellen, want ik vind het stiekem wel leuk om me er nog een beetje mee te bemoeien. Uiteraard nog een groot woord van dank aan mijn ouders en kinderen. Mijn vader heeft me absoluut geïnspireerd in de politiek en het denken en doen van D66, niet alleen in het aansporen van het hebben van een mening over het nieuws en andere zaken, of de liefde voor de stad Utrecht, maar zeker ook in de ontwikkeling van mij en mijn zusjes naar zelfstandige, onafhankelijke en ambitieuze vrouwen. Politieke lading en interesse heb ik van de drie dochters denk ik het meest overgenomen, maar hoe wij in het leven staan hebben wij allemaal van jou meegenomen. Van mijn moeder uiteraard ook. Niet alleen omdat zij ons betrok bij de dagelijkse praktijk van een politieke partij, maar elke keer als we de snoepkasten openmaakten, zagen we daar melkbussen staan met D66-stickers. U was penningmeester, toch, mam? Uiteraard meegaan met campagnes, meegaan naar stembureaus. Mijn kinderen zijn ook mee geweest. Langs bij het stadhuis als we op zaterdag naar de bloemenmarkt waren geweest. Dat heeft er allemaal aan bijgedragen. Dan mijn eigen kinderen. Ik ben heel trots en blij dat jullie hier zijn. Net als ik hebben jullie boven liggen lezen en het gebrom gehoord van opa Fred, zoals jullie hem noemen om Marijn de legoman. Dat is volgens mij heerlijk in slaap vallen. Ik hoop eerlijk gezegd dat ik jullie ook iets heb meegegeven in dat je ook om je heen moet kijken, dat je moet kijken naar je omgeving, dat je je moet verdiepen in andere mensen en lokale kwesties en misschien zelfs in de politiek, maar dat weet je niet. Alex heeft me in ieder geval verteld dat hij burgemeester wil worden en voetballer. Ten slotte uiteraard, voorzitter en collega-raadsleden, graag nog even jullie aandacht, want ik zou Eva niet zijn als ik toch niet nog een inhoudelijke opmerking had en wel: ik was op het lentefeest van mijn jongste en daar hadden groep 7 en 8 een prachtige stand gemaakt van hoeveel water je gebruikt voor producten in de supermarkt. Die staat expres nog een of twee weken op de school en ik zou het waanzinnig leuk vinden als jullie daar langs willen gaan om de kinderen te ondersteunen in die goede klimaatgedachte. Ik kijk met name even naar GroenLinks, maar ook naar mijn eigen partij. Ik hoop dat u een datum kan vinden, want die kinderen verdienen het echt. Ik hoop ongelooflijk dat jullie langskomen. Voorzitter, echt het slot. Jammer dat wij niet wat langer hebben kunnen samenwerken, want tot nu toe bevalt de samenwerking goed. Al mijn oud-raadsleden met wie ik de eerste en tweede periode heb samengewerkt, ongelooflijk veel dank voor de samenwerking, voor de inspiratie, voor de soms verhitte discussies. De nieuwe raad uiteraard heel veel succes. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij verdergaan. Ik stel voor dat we dat doen met Pieter Kolff, die heeft zich aangemeld. Aan jou de gelegenheid om ook iets met ons te delen.

De heer **Kolff**: Dank. Ik wil u nog even meenemen naar twee momenten. De eerste weken en de laatste paar weken van nu. Terug naar vier jaar geleden, toen ik samen met Aart in de lijst van GroenLinks op 1 en 2 stond, Aart als lijsttrekker op 1 en ik mocht in zijn kielzog volgen, maar met alle verwachtingen van een zetel. Heel kort na de verkiezingen ging ik naar mijn vakantiehuis in Duitsland. Ik had totaal niet verwacht dat we twee zetels hadden. Ik was dus de enige die er niet bij was bij de beëdiging, vier jaar geleden. Niemand die weet dat het een heel bewuste keuze was, want je hebt veel meer aan het podium als je een maand later als enige wordt beëdigd. Dat is wat daar achter zat natuurlijk, niets anders dan dat. Ik had allerlei heel hoge verwachtingen van het

zitten in de raad. Duurzaamheid, economie, decentralisatie van de drie D's. Maar waar gingen die eerste vergaderingen met name over? Over twee vazen. Daar moest ik echt ontzettend aan wennen, dat het alleen maar over die vazen ging. Dierbare vazen, dure vazen, maar het was lastig uitleggen op de eerste verjaardag na mijn eerste vergaderingen. Wij mochten deelnemen aan de coalitieonderhandelingen, dat heb ik samen met Aart mogen doen, en ik geef dat toe, dat kan ik makkelijk doen, ik zat daar als een soort kind in de speelgoedwinkel om me heen te kijken: waar ik nu weer terecht was gekomen, heel blauw en blij dat we het mochten doen. Wij hopen dat we ons stempel hebben mogen drukken in de afgelopen vier jaar. Ik wil nog een ding zeggen over de eerste vergadering. Die duurde maar en die duurde maar, de tijd schoot maar niet op. De Friese klok, staat hij nog steeds stil? Nee, ik geloof het niet. De klok stond gewoon stil. Vier jaar later is het verhaal een beetje andersom, ik heb alle vakanties zo aangepast dat ik rustig beëdigd kon worden overmorgen. Dat is niet het geval. De teleurstelling is nog steeds groot, dat geef ik eerlijk toe. Het zou goed zijn voor gemeenten, of VNG, of wie die rol kan pakken. Denk eens aan begeleiding voor mensen die in enorme teleurstelling komen als ze niet worden herkozen. Dat geldt ook voor wethouders, want dat kan best zuur op het dak vallen. Ik wil alle collega's die hier aanstaande donderdag gaan plaatsnemen heel veel succes wensen. Ik wil ook heel specifiek de commissieleden noemen van de afgelopen vier jaar. Dank daarvoor. Ook de dierbare collega's van het CDA die prachtig zijn beloofd voor hun geweldige inzet. Ik wens nogmaals iedereen heel veel succes. Dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Zeer veel dank. Merijn Schik, aan jou het woord.

De heer **Schik**: Wat leuk om hier nog één keer het woord te kunnen nemen. Het gaat echt verdomd snel voorbij, die vier jaar. Dat is mij wel opgevallen. Het was een bijzondere ervaring, dat wil ik er ook meteen bij zeggen. Ik heb er veel verschillende emoties bij. Die laten zich eigenlijk samenvatten in de volgende drie woorden: verblijd, verbaasd en soms een tikje verbolgen. De conclusie is wel positief. Dat kan ik zeggen, omdat ik voel dat ik het ga missen. Het is alleen niet helemaal wat ik me ervan had voorgesteld. In het begin hoor je een aantal zaken, controleren, kaderstellen, vertegenwoordigen. Dan denk je: ja, hoe moeilijk kan het zijn? Met een beetje gezond verstand kom je toch een heel eind? Toen begon het en gingen we over erfgoed praten. Door erfgoedland, met bouwbesluiten, panden, eentjes, tweetjes, drietjes, viertjes. Moesten we het nu allemaal vrijgeven of allemaal beschermen? Wat een doolhof. Een zee van informatie waar ik bijkans in verzoop. Uiteindelijk is het allemaal toch op zijn pootjes terechtgekomen. Daar ben ik dan blij mee, dat hebben we met zijn allen gedaan. Op andere gebieden, dat wil ik ook wel zeggen, bleek de informatie juist niet toereikend genoeg, althans, dat vond ik zelf, om besluiten te nemen. Maar besluiten namen we wel. Ik vind de woningbouw naast het zwembad, eerlijk gezegd nog steeds een dieptepunt. Het is natuurlijk hiep, hiep, hoera hier vandaag maar dat wil ik toch gezegd hebben. Ook het dossier Strand, zoals het is gaat heten, daar kan ik eigenlijk nog steeds niet helemaal bij, nog los van de persoonlijke drama's die zich daar hebben afgespeeld. Maar nogmaals, ik wil er niet te lang bij stilstaan: de balans is positief. Ik ben heel blij, bijvoorbeeld, dat we Den Deyl hebben losgetrokken, dat was toch een heel lastig dossier. De kunstgrasvelden zijn al genoemd. Ik ben ook trots op het feit dat we in ieder geval beter inzicht hebben gekregen in de financiën dan we hadden, dat we de boel hebben kunnen opschonen, dat we achterstallig onderhoud hebben aangepakt. Als ik één ding echt jammer vind is eigenlijk dat we dat, politiek dan, onvoldoende hebben benadrukt. Dat had misschien nog iets uitgemaakt. Geen makkelijke opgave als je per jaar € 3 miljoen minder van het rijk mag ontvangen. Daar hadden we denk ik wat duidelijker over moeten zijn. Dan hebben we Valkenburg. Laat ik de haven niet vergeten, waar ik met ontzettend veel plezier het woord over heb gevoerd. Ik ben heel blij om te zien dat we daar een ruimtelijke ontwikkeling gaan lostrekken die zich dan de komende raadsperiodes verder gaat ontwikkelen. Wat ik ook erg leuk heb gevonden, dat is niet altijd wat je hier in de raad doet, maar dat is toch om te proberen om die lokale politiek echt een gezicht te geven. Om bij de wethouder aan te geven of we iets aan dit kruispunt of dit strand kunnen doen, want mensen vallen daar over elkaar heen. Of we hebben een sportveldje dat al drie jaar niet is ingezaaid, zou die niet eens... Als je daar dan het resultaat van ziet, dan komt lokale politiek echt bij je binnen en dan krijgt het ook echt gestalte. Ook de toon in de raad en in de pers, daar wil ik nog iets over zeggen. Heel vaak prettig en leuk, maar toch ook op veel momenten wat mij betreft te ruw in de omgangsvorm. Dat is dan kennelijk een teken van de tijd, dat zien we overal, maar ik heb me daar wel aan geërgerd. Halve verhalen, persoonlijke aantijgingen, ik denk dat dat in een raadzaal geen plaats heeft. Iedereen maakt natuurlijk zijn eigen keuze, maar ik heb mezelf in ieder geval altijd willen onthouden van simplistische trucs of halve waarheden, ook al is het soms succesvol. Ik denk dat dat eigenlijk in deze tijd het openbaar bestuur tekort doet. Het verstoort goede relaties en het doet afbreuk aan de kwaliteit van het bestuur. Dat zie ik eigenlijk toch als het hoofddoel van waarom we hier met zijn allen bij elkaar zitten. We zitten hier tenslotte niet voor onszelf, toch? Ik wens de nieuwe raad veel wijsheid en verstand in de manier waarop hij zichzelf gaat presenteren. Niet alleen hier, in de raadzaal, maar

vooral ook daarbuiten, naar de ons omliggende gemeenten en andere bestuurslagen. We zijn dan wel een dorp, maar we zijn echt geen enclave. We zitten hier met zijn allen in een vissenkomp in een nog veel grotere vijver. In die grotere vijver zwemmen de vissen met een echt grote bek. Voor je het weet slokken ze je op met kom en al. Collega's in de raad, collega's in het college, collega's in het ambtelijk apparaat, hartelijk dank voor de vier interessante en uitdagende jaren. Ik vond het echt een eer om mij in te zetten voor de publieke zaak. Ik heb dat met heel veel plezier gedaan, een interessante ervaring rijker, en daar ben ik erg blij mee. Zet hem dus op de komende vier jaar en wellicht tot ziens.

De **voorzitter**: Zeer veel dank. Dan Jacob Jan Bakker.

De heer **Bakker**: Voorzitter, allereerst Dineke en Theo van harte gefeliciteerd. Heel welverdiend. Alle gelukwensen. Het waren vier moeilijke jaren hier in de raad en ik wil vooral ook mensen bedanken, meer dan dat ik nog veel zal zeggen over de inhoud. Allereerst mijn fractiegenoten. Ze zitten daar. Caroline, Paul, Ankie en daarvoor Anouk. Samen met de commissieleden Monique, Hans en Mirjam hebben wij een hecht team gevormd. We hebben geprobeerd de woorden constructieve oppositie handen en voeten te geven. In hoeverre dat gelukt is, laat ik graag over aan het oordeel van anderen, maar zelf waren we er redelijk tevreden over. Een deel van de kiezers ook. Onze werkwijze zou je kunnen omschrijven als 'samenwerken, ja, maar niet te veel'. Samenwerken moet, zou ik bijna zeggen, maar je kunt het ook overdrijven en dat hebben we niet gedaan, denk ik. We wisten elkaar prima te vinden, ons verhaal naar buiten was altijd consistent, maar we lieten elkaar ook vrij om het op onze manier, op onze eigen manier, handen en voeten te geven en een invulling te geven. Dat heb ik zelf altijd heel plezierig gevonden en daarom bedank ik ook mijn collega's, dat we elkaar die ruimte en vrijheid hebben kunnen geven om het op die manier te doen. Dat was een van de redenen waarom ik mij thuis voelde in de raad. Ik wil ook het bestuur van de VVD bedanken, want die heeft ons goed gesteund. Al was het maar door ook politieke cafés te organiseren over onderwerpen als afval of tunnels. Dat hielp ons. Verder wil ik de leden van de commissie Mens & Maatschappij bedanken. Het was een plezier om daarvan voorzitter te mogen zijn. Soms heb ik wel eens gedacht dat het er allemaal wel erg braaf aan toe ging in die commissie, maar direct daarna dacht ik altijd: Bakker, zeur niet, het resultaat telt en dat is goed. Ik denk dat we met elkaar zoals we hier zitten ook kunnen constateren dat Wassenaar op het Sociaal Domein punten gescoord heeft. Natuurlijk is nog niet alles ideaal, de toegang tot de Jeugdzorg zal hopelijk in de volgende periode nog weer wat extra aandacht krijgen, maar alles bij elkaar hebben we denk ik een goede zaak gedaan. Dank aan Nina voor de ondersteuning. Zonder die ondersteuning had ik mijn rol niet goed kunnen vervullen. Ook dank voor de wethouders en ambtenaren, die met veel geduld en standvastigheid vragen beantwoordden. Speciaal dank aan Dineke den Hartog en de leden van de werkgroep Sociaal Domein, want jullie hebben mij het werk in de commissie wel heel gemakkelijk gemaakt door elke vrijdagochtend bij elkaar te komen. Omdat wij met zijn tweeën zo goed door een deur konden, waren er nooit problemen met de taakverdeling en hadden we goede afspraken over wie wat wanneer deed. Daardoor liep het. De constructie werkgroep en raadscommissie wordt nu door sommige mensen als voorbeeld wordt gebruikt voor hoe je het in de toekomst nog wel vaker zou kunnen organiseren. Ik wil daar graag aan toevoegen dat het dan wel heel belangrijk is dat er twee op zijn minst, voorzitters zijn of andere mensen die elkaar dan ook wel kunnen vinden. Anders wordt het een rommeltje. Bij ons is dat gelukkig niet gebeurd en ik ben daar blij om. De leden van de Geloofsbrievencommissie heb ik al bedankt, dus daar ga ik verder niet op in. Dat was ook iedere keer heel gezellig. Ik kan ook zeggen dat in de commissie Mens & Maatschappij de dames Nieuwswaag en Den Hartog naast elkaar zaten. Ik zou in de volgende raad willen voorstellen dat dat niet weer gebeurt. Ik heb ze iets te vaak tot de orde moeten roepen om te zorgen dat de vergadering weer voortgang kon vinden. Ik sluit niet uit dat jullie beiden over vier jaar gewoon weer terugkomen. Dan kom ik bij de Agendacommissie. Ik begrijp dat sommigen vinden dat we het zo bont gemaakt hebben dat de Agendacommissie bij de eerst mogelijke gelegenheid is opgeheven. Afgelopen zaterdag kregen we een e-mailtje dat het klaar was en dat we niet meer hoefden op te draven voor de laatst geplande vergadering van afgelopen maandag. Dat moet wel heel ernstig geweest zijn. Misschien kan er door de nieuwe raad nog een keer nagedacht worden over de omgangsvormen. Het fenomeen Agendacommissie opheffen was misschien wel begrijpelijk want het fenomeen als zodanig was zeker geen oplossing voor alle problemen. Misschien veroorzaakten wij in de ogen van sommige mensen zelfs wel meer problemen, maar het feit is dat niet alle vergaderingen even gemakkelijk waren. Als commissieleden hebben wij hard gewerkt en hetzelfde geldt voor de griffie en de gemeentesecretaris, eerst Wilma, die naar Bloemendaal vertrok, en daarna Hélène. De constructie was gewoon niet ideaal. Ik hoop dat de nieuwe opzet voor alle betrokkenen beter gaat werken en dat de ervaringen van de afgelopen vier jaar helpen om problemen te vermijden. Dat neemt niet weg dat alle inspanningen van Ritske, om met gedetailleerde schema's orde in de chaos te scheppen of de inspanningen van Dineke om met talloze bilaterale gesprekken met allerlei betrokken mensen tot oplossingen te komen

helaas niet alles hebben kunnen oplossen. Maar ik zal jullie rol en de wijze waarop jullie je daarvoor ingezet hebben nooit meer vergeten. Dank jullie daarvoor. Voorzitter, ik hoop dat u me toestaat om toch nog een paar woorden over de inhoud te zeggen. Bij de voorbereiding van dit afscheid heb ik me afgevraagd: wat is er nu eigenlijk gebeurd in de afgelopen vier jaar? Stond de gemeente stil, was er voortgang of was er zelfs achteruitgang? Toen ik me dat afvroeg dacht ik: ja, eigenlijk is dat niet helemaal een goede vraag. Sommige mensen weten dat ik van boerenafkomst ben en op een boerderij leef je met een cyclus. Een cyclus van seizoenen, van leven en dood en alles wat daarbij hoort. Eigenlijk denk ik dat de gemeente een soort boerderij is. Die moet netjes onderhouden worden en je moet zorgen dat iedereen tevreden is, laat ik het zo zeggen, want 'te eten geven' zou wat ver gaan. Ik denk dat dat de reden is dat ik me in de raad wel op mijn gemak voelde, want wij waren vooral bezig de boel gaande te houden. We dachten soms wel dat we heel veel wilden en konden bereiken, maar uiteindelijk zijn we natuurlijk nog gewoon bezig om te zorgen dat het dorp kan blijven bestaan. Voorzitter, wat dat betreft voel ik me toch geroepen om nog heel even te reageren op de vorige spreker. Voor je het weet slokken ze je op, zei hij. Ik denk dat dat niet hoeft en zal gebeuren, want Wassenaar is mans genoeg om haar eigen broek op te houden en ik denk dat dat ook in de komende jaren zo zal blijven. Er is wel een voorwaarde. Dat is dat er goed wordt samengewerkt. Niet alleen in fracties, niet alleen in de raad, maar vooral ook in de regio. Als ons dat goed lukt en we zetten daar echt veel energie op, daar heb ik me in de afgelopen vier jaar ook druk over gemaakt, zorgen dat je je goed manifesteert in die samenwerkingsverbanden op een positieve manier, als we dat blijven doen en misschien nog beter gaan doen, kan Wassenaar zelfstandig blijven. Daar eindig ik mee. Dank u wel.

De **voorzitter**: Zeer veel dank. Ook voor alle goede en wijze adviezen. Of het nu het hoogtepunt gaat worden, dat gaan we zien, maar ik geef graag het woord aan mevrouw Erwich.

Mevrouw **Erwich**: Dank u voor het woord. Ik heb niets opgeschreven. Ik heb gehoord wat mijn voorgangers hebben gezegd. Ik heb niet terug kunnen kijken op vier jaar. Ik heb de vorige periode op drie jaar teruggekeken. Dat gaan we niet herhalen. Ik heb ook geen boeken bij me deze keer. Jammer dan. Het moet wat anders worden. Ik kan maar terugkijken op anderhalf jaar. Inderdaad, toen had ik geen bloemen gekregen. Dat heb ik niet zo gezegd, hoor, maar dat kwam omdat mijnheer Hendrickx toen een motie had ingediend, er kwam een speciale raadsvergadering en toen kon ik er nog even tussen schuiven in plaats van Van Eekelen. Ik dacht: er is geen tijd te verliezen, dat geld klotst langs de plinten het gebouw uit. Ik moet erbij zijn, want er is geen redden meer aan anders. Ik had mijn eigen iPad meegenomen. Zo kan het niet langer dacht ik. Maar goed, vol enthousiasme toch maar voor anderhalf jaar en niet in de coalitie, in de oppositie. Ik moet zeggen: als je daarvoor die andere tijd hebt meegemaakt, met deels dezelfde mensen maar met een andere rol, gaat dat niet in je koude kleren zitten. Het viel mij echt tegen. Ik heb op die drie jaar misschien anders teruggekeken dan ik nu anderhalf jaar terugkijk. Het was eigenlijk pikzwart, in het begin. We gaan allemaal denk ik wel voor de inhoud, we willen iets voor Wassenaar betekenen, want je wordt hier nu niet bepaald rijk van. Je doet het ergens voor, je bent gedreven. Dat had ik de vorige keer ook gemerkt, maar dat herkende ik niet zo. In het begin dacht ik dat we als oppositie en coalitie tot elkaar konden komen en dat is in sommige gevallen ook gebeurd, zo hard is het misschien niet, het wordt al wat grijzer als ik doorpraat. Maar er zijn een paar momenten geweest dat ik echt... Er komt een raadsbesluit waar een zinnetje in een amendement, dat u allemaal hebt aangenomen, stond wat als je heel goed las en het helemaal losknipt en het ene zinnetje uitvergrootte dan kon je er iets anders onder verstaan. Toen zei ik: Dan schrappen we dat zinnetje. Maar dat kon niet, er moest een speciaal raadsbesluit voor komen. Toen zei u ja. Dat viel me zo verschrikkelijk tegen, want dat is gewoon muggenzifterij. Ik moet het gezegd hebben. Zo zijn er een paar dingen geweest waarvan ik dacht dat we daar onze tijd niet aan gingen verspillen. Het gaat erom samen te werken, om een hele hoop dingen te doen waar we het wel met elkaar over eens waren. Dat is gelukkig ook zo en het dualisme zat ook bij GroenLinks. Daar zijn we ook op doorgegaan. Er zijn goede dingen, er zijn slechte dingen. Hierover peinzend had ik toch niet een heel goed gevoel. Af en toe moet je ook een beetje over je eigen schaduw heen springen. Dat gaat bij mij makkelijk, want ik ben niet zo groot. Daarom dacht u waarschijnlijk ineens aan Heintje Davids. Straks ga ik nog zingen en orgeldraaien. Maar goed. Je kunt erover lachen en je moet er maar op terugkijken zoals het geweest is. Ik hoop wel dat wie er ook in de coalitie komt en wie ook in de oppositie, u met elkaar rekening houdt en elkaar afrekenen op wat je zegt en niet omdat je toevallig van die of die partij bent. Houd daar alstublieft rekening mee. Ga niet met zijn allen om een wethouder heen staan waarvan ik dan denk: dat moet je niet doen, je moet ook luisteren naar wat anderen zeggen. Dat is verstikkend. Zo heb ik dat ook soms ervaren. Ik geef dat mee aan degenen die blijven in de raad en degenen die als commissielid ook in de raad komen en de anderen: beoordeel elkaar op inhoud, probeer op die manier het gesprek aan te gaan en probeer niet, dat gevoel had ik wel eens, iemand in een hoek te zetten. Dat is niet prettig. Laten we daarvan leren. Wat dat betreft wens ik u alle goeds toe. Ik ben er nog niet. Toen ik de eerste keer kwam, was ik

hier drie maanden in dienst en toen heb ik ook boeken uitgedeeld van mijn man. Dat mocht. Vier maanden geleden wilde ik ook iets uitdelen. Toen had ik een andere burgemeester, die komen tegenwoordig om het jaar. Toen wilde ik ook iets uitdelen, want, wat ik al zeg: je moet het samen doen. Wat ik toen ook opmerkte is: we hebben allemaal hart voor de zaak, zeker met de Donorwet. Dus toen wilde ik iets uitdelen. Dat kon toen niet, dat heb ik later toch nog uitgedeeld, maar toe-
vallig ging ik vandaag naar de rekenkamer, naar het afscheid van een collega. Toen dacht ik 'wacht eens', want ik zat vroeger in de ondernemingsraad en toen deelden we voor de verkiezingen, ik ben gek op verkiezingen, het hartje Hart voor de zaak uit. De rekenkamer gooit niet zo gauw wat weg, dus ik ga het nog een keer proberen, nu mag het misschien wel. En ja, met het vormen van de coalitie, harten drie, klaver zes, denk ik dan. Dan wil ik toch eindigen met een vrolijke noot. Ik wens u alle goeds met degenen die doorgaan voor Wassenaar en degenen die wat anders gaan doen ook heel veel succes. Mag ik u dan allemaal een hartje uitdelen? Ik zal beginnen bij de burgemeester.

De **voorzitter**: Dames en heren, ik ga me zo langzamerhand afvragen of we in Wassenaar zitten of ergens in Oost-Groningen, rode rozen, een rood hart. En dat in Wassenaar. Nieuw meubilair, echt nieuwe tijden, dat is duidelijk. We hebben nog twee raadsleden te gaan die zich hebben gemeld en niet de minste, gezien hetgeen er vandaag gebeurd is. Ik zou het weer op dezelfde manier willen doen waarop we het net hebben gedaan. Ik begin met de dynastie en eindig met de erepenning, als ik het zo mag zeggen. Theo, aan jou het laatste woord.

De heer **Overdevest**: U hebt het over het meubilair. Ik wil alvast een item meegeven: het vorige meubilair zat in een hoefijzer. Dat had een groot voordeel ten opzichte van deze opstelling, want in het hoefijzer kun je de mensen even aankijken. Dat heeft heel veel voordelen bij een beraadslaging. Ik zou eigenlijk zeggen: is het toch niet mogelijk om het ietsje terug te brengen? Je kijkt nu namelijk tegen de ruggen aan van je collega's. Dat is wel heel vervelend. Dat is even een stukje ervaring van de laatste anderhalf uur. Ik heb er geen last van gehad, maar ik geef het even mee. Het is een mooie positie, je hebt veel contact met de burgers die hiernaartoe komen. Met komen en gaan worden de grootste feesten gevierd in dit huis en tussendoor is het redelijk stil. Dat is wel opmerkelijk, maar ik merk als ik door de straten ga in ieder geval wel dat mensen meekijken en ook reageren. Ik heb een stuk op papier gezet en dat wil ik dan toch ook even bij jullie overbrengen. Voor u staat een tevreden persoon. Extra natuurlijk met deze mooie onderscheiding en Dineke, hartelijk gefeliciteerd ook met jouw onderscheiding. Met de uitslag als terugblik, moet ik toch even denken wat er nu is gebeurd hier in Wassenaar. Het deed me dan toch wel goed dat ik regelmatig van diverse stemmers hoorde: "Theo, ik heb je op lijst 2 gemist." Voldoende reden om te volgen hoe de nieuwe CDA-fractie en de andere gekozen raadsleden straks omgaan met mijn stemmers. Met het mogen stoppen, zoals ik dat toch ervaar, is mijn politieke interesse zeker nog niet gedoofd. Twaalf jaar raadslid zijn in Wassenaar is onder meer een periode van regelmatig uitleg geven van de vele bestuursontwikkelingen die langskwamen. Er zijn genoeg experts in deze zaal, zodat ik de lijst niet hoeft langs te lopen. Mijnheer de voorzitter, wees dus gerust, ik zal die twaalf jaar aan politieke stormen niet benoemen. Het gevolg daarvan is dan wel dat de audience, het publiek, ook buiten ons dorp, minder oog heeft voor de normale zaken die in ons bijzondere dorp spelen en ook ik ga er een paar noemen, net als de collega's hier voor me. De kanteling in de zorg van WMO naar de grote 3D-operatie. Een heel groot item dat twaalf jaar geleden als een storm binnenkwam en zeker met de commissie in goed vaarwater is gekomen. Het begon met thee schenken bij mijnheer Van de Locht, het theekransje, zo werd het minnelijk genoemd en het is nu een officiële commissie die goed werk verricht en zoals de voorzitter van de commissie net al zei: ze deden heel goed voorwerk. Dus wel met onze handen aan het bed, zoals we dat moeten doen, maar het is wel een operatie die ons heel veel geld kost, het is een groot deel van ons budget. Het verkeer, dat blijft ook een dossier met vele experts. Wassenaar ligt aan de Amsterdamse Baan naar Den Haag, de Rotterdamse Baan is ook voor elkaar gekomen en wellicht krijgen we ooit ook een Amsterdamse Baan. Maar wat en hoe je het ook verbetert: Wassenaar blijft vatbaar voor sluipverkeer, want Den Haag blijft mensen aantrekken. Die wonen in de Bollenstreek en komen van alle kanten langs en om ons dorp heen, maar gaan ook door ons dorp heen. Dat gaat echt niet opgelost worden op een eenvoudige manier en misschien wel in het geheel niet. Groen en beperkt bouwen, ook een item, is een aanpak die al meer dan twaalf jaar wordt geleid door deze gemeente. Gelukkig komt dit in onze toekomstvisie, Landgoed aan zee, goed tot uiting. Het verhaal van Wassenaar leest als een prettige introductie, maar levert ons wel beperkingen op ten aanzien van de volkshuisvesting. We willen groen zijn, dus minder rood. Hierdoor hebben we juist de regio nodig om het woningtekort op te lossen voor al onze bewoners. Ook thuis heb ik de nodige discussie met mijn dochter, want die vraagt wanneer ze nou een huis krijgt. Dan moet ik uitleggen dat we niet alleen in Wassenaar werken, maar ook daarbuiten onze zorgen hebben. De vele bestemmingsplannen die ik langs heb zien gaan en een goed gevolg hebben verlengd. Maar ja, die Raaphorstlaan is nog niet af. Het monumentenbeleid. Onze fractie heeft na een impasse in 2013 de

stoute schoenen aangetrokken en gezegd: we moeten een hoorzitting hebben. Ook experts kwamen met goede adviezen naar deze zaal, wat het een sobere, nieuwe richting gaf. Geen nieuwe monumenten en voldoende redengevende onderschrijvingen. Ook weer zo een titel die ik goed erin heb moeten stampen en om hem goed uit te kunnen spreken als je raadslid bent. Die redengevende onderschrijvingen voor de gebruikers en eigenaren van monumenten en de drietjes en de vier-tjes, daar gaat het om, al moeten deze detailomschrijvingen nieuwe ontwikkelingen juist niet beperken of afremmen. Dat gebeurt wel op dit moment. Dat is iets waar ik bij de raad de handen niet voor op elkaar kreeg. Mijn mening is nog steeds: monumentenzorg is niet alleen een publieke plicht, maar ook een privaat recht. Dus laten we daarmee omgaan. Dames en heren van de nieuwe raad, want die zitten ook hier in het midden en ook op de tribune. Hierbij een oproep voor de komende vier jaar en misschien ook wel daarna. Iedereen weet dat Wassenaar bestaat uit veel en heel mooi natuurschoon. Een nationaal park willen we worden, met een regionaal recreatieve functie. Luw of druk, dat gaat de raad straks ook besluiten. Het wordt onderhouden door, en daar zijn ze, de agrariërs, de nutsbedrijven, de rijksoverheid, maar ook onze gemeente zelf en straks, vanaf aanstaande donderdag, hebben we in 21 volwassen mensen de kans om samen met een stabiel en solide bestuur aan Den Haag, aan mijnheer Striks, dat is straks onze ambassadeur in Den Haag, dan zie ik zijn rol dan even, te bewijzen dat Wassenaar een zelfstandige gemeente is en ook kan blijven. Niet nagelstaren of preken voor eigen parochie, maar neem besluiten die Wassenaar vooruit helpen. Op die manier weet ik zeker dat het goed komt met ons dorp. Dan de bedanken, want die zijn er natuurlijk ook als je samenwerkt. De heren en dame van het college, de griffie en de commissieleden zijn allemaal belangrijke actoren in de gemeentewereld. Mijn eigen fractie, zowel in deze periode als de periode daarvoor. Kees en Meindert, fijn dat jullie er zijn. De huidige fractieleden. Mark, wat mooi dat we eindelijk een overeenkomst hebben gesloten met Katwijk. Ik heb goed zitten rekenen, dat hadden we negenenhalf jaar terug in deze zaal niet kunnen bedenken. Dienne, dank je voor het menen van de coalitie en Dineke, dank je voor twaalf jaar samenwerking. Dan moet ik ook denken aan die reclame over de gasmeter die in een keer terugloopt. Bij jullie loopt er een andere meter terug en ik weet zeker dat de KPN jullie gaat bellen wat er bij jullie aan de hand is. Natuurlijk, de belangrijkste mensen die mij zijn blijven steunen om dit werk voor Wassenaar te kunnen doen de afgelopen twaalf jaar, en die drie dames zitten daar. Ja, na twintig plus twaalf jaar verlaat Overdevest dit gebouw. Ik weet ook dat ik namens mijn vader spreek als ik zeg: graag gedaan.

De **voorzitter**: Dank je wel. Dineke, de allerlaatste. Het laatste woord vanavond, voordat ik de vergadering ga sluiten.

Mevrouw **Den Hartog**: Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik zelden stil ben. Dit had ik nooit gedacht. Ik vind dit geweldig. Boudewijn, de kinderen, bedankt. En natuurlijk jullie allemaal. Twaalf jaar is niet niets. We hebben heel veel meegemaakt, maar ik moet eerlijk bekennen: voordat ik in de raad kwam, kwam ik uit de bibliotheek lopend en daar kwam ik de vader van Theo tegen. Die liep me tegemoet en zei: "hé, Den Hartog, dat is iets voor jou?" Huh, wat? "Nou, in de raad. We zijn met de verkiezingen bezig, dus dat is een schitterende positie voor jou." Ik zei dat ik niet kon, want ik was bezig met de nieuwe bibliotheek. Ik was als voorzitter van het bestuur al tien jaar aan het knokken voor een nieuwe bibliotheek en het is echt geweldig om zoiets voor elkaar te mogen krijgen. Net zoals de burgemeester net zei: het is een feest om bezoekers mee te nemen en onze mooie bibliotheek te laten zien. Ik blijf het zeggen, want kom niet aan mijn bibliotheek. De consequenties waren wel dat ik gekozen werd in de raad. Compleet nieuw. Ik zal jullie eerlijk zeggen: ik wist natuurlijk wel iets van besturen, maar hoe dat te doen in de fractie? Ik heb enorme steun gehad van mijn fractiegenoten van toen. Meindert, geweldig, Kees. Ik kon voor raad en daad bij hen terecht, maar ook bij collegae die toen in de raad zaten. Dat was zo mooi, want dan kwam je weer bij zo een carroussel, dat was toen in die tijd, nog geen commissievergadering, en dan kon je vooraf nog even met elkaar praten. Ik moet bekennen dat ik ook toen al aan de telefoon hing, want dan had ik een vraag en dan moest ik toch even weten hoe het gegaan was. Dat niet meer bellen, dat gaan jullie missen. Goed, wat heb ik voor vanavond bedacht? Het volgende: ik kan het alleen maar eens zijn met hetgeen al gezegd is. Lovende woorden en Theo ik vergeet jou natuurlijk niet. Ik vind het helemaal geweldig dat jij nu zo onderscheiden bent en ik kan je alleen maar uit ervaring zeggen dat het geweldig voelt. Je zult er nog vaak naar kijken. Ik heb dit bedacht. Ik doe de letters van het alfabet. De A voor Ambtenaren, personen die heel belangrijk zijn voor een raadslid. Het assisteren van de raadsleden door ambtenaren, medewerkers van Werkorganisatie Duivenvoorde. Die wil ik niet vergeten, want zij hebben zoveel meegemaakt in de afgelopen periode, dus een beetje lof mag best. Er zijn natuurlijk plussen en minnen, maar dit moet gewoon gedaan worden. De Bodes. De bodes zijn degenen die ons begeleiden zodra we daar die hal binnenkomen. Het waren toen twaalf jaar geleden Nanet, Conny, Rob, Ron, Floor en nu zien we Arno en Peter uit Voor-schoten. Geweldig. Ze staan je bij. Als je bijvoorbeeld boven in een bespreking zit en je meldt beneden: willen jullie voor koffie zorgen, het maakt niet uit. Het werd gedaan. Dan C. Daar kun je

natuurlijk niet omheen. Dat is het College. Die zitten daar. Ik ben heel benieuwd hoe jullie deze setting vinden, maar dank voor jullie hulp en we hebben een goede samenwerking gehad. De D. Dat is de De MareGroep. In het gemeentekantoor zijn er de medewerkers van de De Maregroep. Zij poetsen iedere dag, ze doen precies hetzelfde. Als ik hier binnenkwam en ik liep de trap op naar boven, ja hoor, dan werd die trap weer gestofzuigd door dezelfde persoon. Maar *pico bello* en het is gewoon geweldig. Ze glimmen ook als je zegt: top. De E. Dat is al een paar keer genoemd. Er gaan er zoveel van de raad weg, dus het kan niet anders dan een Enorme omschakeling worden voor ons die vanavond afscheid nemen van de raad. De F. De Facilitaire medewerkers, niet weg te denken. De Griffier. Ja, ik kan niet om je heen Geertje en Nina ook niet. Jullie hebben ons met raad en daad bijgestaan, mij persoonlijk ook wel, vele gesprekken gevoerd. Als we ergens mee zaten, met welk onderwerp ook in de commissies, stond je ons met raad en daad bij. Ook in het voorzitterschap hebben wij voorbesprekingen gedaan en dat werkte helemaal goed. Dank jullie wel. Dan Handhaving. Die kan ik loslaten, want die heb ik de afgelopen periode zo vaak gehoord. Dan liep je in de Langstraat en dan werd je voorbijgefietst en dan sprak iemand me aan die vroeg of er geen handhaving meer hier in het dorp was. Handhaving: hoe vaak horen wij niet de roep om toezicht en handhaving. De I. Interessant en boeiend is het om vanuit deze positie je gemeentedorp te leren kennen, want je gaat echt anders kijken naar je dorp. De Iantaarnpalen. Dan doen die dingen het niet. Dan bel je dus de gemeente op en dan krijg je als reactie: weet u welk nummer die paal heeft? Weet ik dat. Ga kijken en dan doe je het weer goed. Maar die tip kun je ook doorgeven aan hen die hetzelfde ervaren. Dan kom ik bij de J. Dat kon natuurlijk niet missen, twaalf Jaar. Ik ben heel dankbaar en trots dit ambt twaalf jaar te hebben mogen uitoefenen. Dan de K. Kennis. Dacht ik toch in mijn vorige bestuursfuncties enige mensenkennis opgedaan te hebben, maar ik kan u vertellen dat er nog enige hoofdstukken aan zijn toegevoegd met wat ik hier allemaal heb meege maakt. De L. Lange dagen. Klopt, want ik moet bekennen: de kinderen vroegen wel eens "Pap, hoeveel avonden was mama van de week thuis?" Dat werd doorgeschoven naar het weekend, dat begrijpt u. Lange dagen soms, maar dat wist je. Als je aan dit werk begint, dan ben je niet met een paar uur lezen klaar. Je zult je er in moeten verdiepen. De M. Mensen spreken vind ik persoonlijk een must. Zij zijn de burgers, zij hebben jou gekozen, dus doe er wat mee. Het wordt gewaardeerd. Dat memoreerde de burgemeester. Alle gesprekken die ik gevoerd heb waren ten goede en als men met een klacht komt, neem die mee en als het niet lukt, zeg het dan aan de mensen. Dus niet niets laten horen want die klacht hoor je ook. In ons dorp zijn zeer veel meelevende burgers. Dat heeft u allen gehoord, dat kan niet missen. Ook met het Wassenaarkompas. Geweldig. Onduidelijk... Nee. Dat woordje kwam niet zo in mijn raadsdictionaire voor, dus dan ging ik toch weer proberen om te helpen. De O. Openbare ruimte en Onroerend goed. Twee zeer boeiende en emotionevolle onderwerpen. Denk aan het onderhoud van het groen. Hoeveel hebben wij daar de laatste jaren over gehoord? Hoeveel krijgt ook wethouder Doorn over zich heen? Daar staat het onkruid zo hoog enzovoorts. We weten het allemaal. Onderhoud. Behoud. Verkoop van gemeentelijk onroerend goed. Dan komt wethouder Blommers in beeld en die heeft ook van alles. Gelukkig ook een brede rug, dat scheelt. P. Parkeren. Waar vind je in de gemeente nog onbetaald parkeren? De Q. Quatsch. Bij sommige letters ben ik in de dictionaire gaan kijken, de Van Dale of op Google. Bij sommige uitspraken, gedaan in de commissie of de raad, zou je het woord quatsch kunnen gebruiken, dus neem hem mee naar de nieuwe raad. R voor Raadswerk. Het Raadswerk is leerzaam, boeiend en de mogelijkheid om je in te zetten voor deze mooie gemeente. Niet alleen voor de jongeren, niet alleen van de middelbare leeftijd, niet alleen voor de ouderen, maar voor alle leeftijden. De S. Daar kan ik natuurlijk niet omheen. Dat is mijn stokpaardje. Het Sociaal Domein, handelend over de drie D's. De WMO, Jeugdzorg, participatie, werk en inkomen. Wethouder Zweerts de Jong. Jaren geleden heb ik als CDA-woordvoerder geopperd om als negen woordvoerders, negen politieke partijen op te trekken want over deze onderwerpen kun je niet verschillend, noch negatief stemmend reageren. Toen de wet van de WMO overging in de wet van de 3D's, bracht dit heel veel studiewerk en bespreekmomenten van woordvoerders, wethouders en betrokken gemeenteambtenaren met zich mee. Wij vormden een raads werkgroep, zijn we zeer trots op, raads werkgroep Sociaal Domein. Waar wij ook kwamen bij bijeenkomsten buiten de gemeente Wassenaar, en Norga Simons zal het beamen, konden wij vertellen hoe wij doende waren in het Sociaal Domein. Zo ver waren zij nog niet. Met de vorming van een raads werkgroep Sociaal Domein en met aller inbreng van organisaties, instellingen, particulieren kreeg de uitvoering van het Sociaal Domein een gezicht. Dat is al een keer genoemd. Daarbij mag ik niet wethouders mevrouw Zweerts de Jong en Doorn vergeten. Dat doe ik dus niet, dat heb ik al gemeld. De samenwerking verliep uitstekend. Vele raadscolleges waren jaloers op onze samenwerking. Waarom? Omdat, dat merkte Jacob Jan Bakker ook al op, we een samenspel hadden met de commissie Mens & Maatschappij. Dan moest je ontzettend oppassen, want hij was ontzettend streng, als je met je raads werkgroep hetzelfde onderwerp ging bespreken want datgene wat daar werd besproken was bedoeld voor de commissie. We zijn er goed uitgekomen en het heeft goed gewerkt. Het vergde veel tijd, dat weten we, want we kwamen in een bepaalde periode wekelijks iedere vrijdagochtend een uur bij elkaar, maar het was en is de moeite waard. De T. Dat vind ik heel geweldig, deze doelgroep. Het zijn de Tuin-

ders van ons Wassenaarse volkstuincomplex. Ze zijn blij met deze mogelijkheid van behoud van de volkstuin en ze hebben ook enige jaren terug jarenlang de Prinsessentuin mee helpen onderhouden. Nog een T. Toneel, dan denk ik aan Mimicri, aan de vrijwilligers. Dan ga ik naar de U. Uitgaan kan in Wassenaar. Vele horecagelegenheden, misschien soms een beetje veel, daar moet op gelet worden, komt Toezicht en Handhaving weer, want dan zijn ze te lang open. Optredens in de Warrenar. Excelsior, onze eigen Wassenaarse muziekvereniging. De accordeonvereniging enzovoorts, enzovoorts. De V. Ik ben benieuwd waar u aan denkt. Ik dacht aan de Voedselbank. Ook een organisatie gerund door vrijwilligers en wekelijks komen er gebruikers. Zij krijgen producten van onze lokale bakkers, lokale supermarkten en soms ook verse producten van de volkstuinders. De V. Dat vind ik als CDA'er natuurlijk geweldig. De V staat voor onze vele duizenden vrijwilligers. Je moet er niet aan denken als die op een ochtend zeggen 'we doen het niet meer'. Wat doe je dan? Waar blijf je dan? Allen die gebruik maken van de vrijwilligers? Word het zou ik zeggen, als je tijd over hebt. Je krijgt een prijs als je het heel goed doet. De Jaarlijkse Vrijwilliger. Dat krijg je natuurlijk niet na één jaar, dan moet je het langer doen. Dan de vrijwilligersspas en daarmee krijg je korting bij onze Wassenaarse winkeliers, kappers, horeca. De W. Wassenaar kent een scala aan bewoners. Straatambassadeurs, buurtverenigingen en wijkmanagers werken nu aan een levendige wijk waarin bewoners elkaar weten te vinden en elkaar de helpende hand bieden. Ook werken ze eraan de wijk mooier en aantrekkelijker te maken. Voorbeeld daarvan is een wijk in Weteringpark. Dan kom ik bij een moeilijke letter, de X. Xeres. In de Van Dale staat naar de plaats van herkomst. Toen dacht ik aan ons cultureel erfgoed, waar heel veel energie in is gestopt om ook op dit punt, Theo en anderen noemden het al, tot een compromis te komen, niet alleen met ons als raads- en commissieleden, maar ook met allen die in het dorp daarbij betrokken zijn. En nu zie je onze parken. Je ziet een kaalslag dat je hele dikke stammen ziet liggen. Maar als je hier bij De Paauw doorloopt en bij de jaarlijkse Boomfeestdag voor de scholieren, daar is een Lindelaan geplant. Oude bomen eruit, het bos krijgt ruimte, het gaat weer groeien. Dus ga de natuur in, u zult het zien. De Z, of nee wacht, de Y. Ik ben er bijna jongens, nog drie. Yel, dat is een roep en Yep, dat zeg je wel eens als teken van bevestiging. De Z van Zomers, het werd al even genoemd. Ons strand aan de Wassenaarse Slag. Het is een familiestrand, het is geweldig dat het er is, maar verlies het niet uit het oog want ook zij... Daar moet je als raads- en commissieleden naartoe. Ga met ze praten, hebben ze nog wensen. Dat kunnen jullie samen doen, ook met de wethouders. De Z, dat is de laatste letter van het alfabet. Ik wil tot slot graag allen bedanken waarmee ik deze drie raadsperiodes en in commissies zitting heb gehad. Ook hierbij zeg ik: we deden het samen. Een prettige sfeer en veel geleerd als voorzitter. Ik ben nog wel eens voorzitter van onderwerpen die niet in mijn portefeuille zaten. De C van CDA staat ook voor samen. Tussendoor wil ik ook nog even mijn eigen fractie noemen. Dienke, fractievoorzitter. Mark, jouw punten heb je al genoemd, dus ik denk niet dat ik ze hoeft te herhalen. Theo, onze geweldige samenwerking, twaalf jaar. Theo belt je dan op en zegt "ik heb die en die gesproken daar, heb je zin om even mee te gaan." Dat heb ik altijd, of bijna altijd. Dan meldde ik thuis dat ik even wegging. Dan legden we samen even een werkbezoek af. Theo, ook jij van harte geluk gewenst. Wees er zuinig op. Ik zei het zonet al. Burgemeester, wethouders gedurende deze twaalf jaar die ik allemaal heb meegemaakt, dat is meer dan één burgemeester maar dat maakt niet uit, toch mijn dank uitspreken dat we dit zo samen allemaal hebben mogen doen. Tot slot wil ik de leden van de nieuwe raad een vruchtbare samenwerking toewensen om datgene te doen waarvoor zij gekozen zijn door onze Wassenaarse burgers, want daardoor zitten jullie hier. Heel veel succes. Dank jullie wel.

9. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Zeer veel dank. We zijn aan het eind van deze vergadering. Het is goed dat we de tijd hebben genomen. We gaan volgende week vrijdag nog in een informele setting met elkaar npraten met informele toespraken en vandaag was het formeel. Nu worden de roemers uitgedeeld aan de vertrekkende raadsleden. Geef ze een mooie plek en denk met veel plezier terug aan de tijd dat u in deze raad uw werk heeft mogen doen. Ik ga er verder niets aan toevoegen, er is al heel veel gezegd. Twee dingen nog. Ik denk dat het gepast is ook al nemen we vandaag afscheid van de raad om ook de ambtelijke organisatie te noemen, het is door sommigen van u ook nadrukkelijk genoemd en dat is heel terecht, van de bodes en de mensen die dit gebouw schoonmaken en het gemeentekantoor, tot de hoge beleidsambtenaren en de gemeentesecretaris en de directie aan toe en iedereen die ertussen zit. Ze werken met een kleine 400 man ook voor deze gemeente en er gaat heel veel goed in deze gemeente. Hou vooral ook die gedachte vast. Als laatste, maar dat komt natuurlijk op een ander moment want we gaan demissionair als college nog een poosje door in afwachting van een nieuw college, wil ik ook de wethouders, ze zitten nu achter me, ik kan ze moeilijker zien dan toen ik ze daar zag zitten. Ik denk dat het goed is dat u én voor de organisatie én voor de wethouders, die de afgelopen vier jaar, sommigen twee, maar de meesten vier jaar, heel hard hebben gewerkt voor de gemeente en daar heel veel uren, energie en passie in gestoken hebben, een passend applaus geeft, secretaris, wethouders. We zijn aan het eind gekomen van

deze vergadering. Laten we met elkaar in de Spiegelzaal nog een drankje nemen en nogmaals dank en wellicht tot ziens.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 24 april 2018.

De griffier,

drs. G. de Schipper-Tinga

De voorzitter,

J.F. Koen